

SAMUEL 1

1

1 Môt éziñ a nga to, a mbe môte ya Ramathaïm-Tsophim, mfa'a si minkôle ya Éphraïm, a to jôé na Elkana, mone Jeroboam, mone Élihu, mone Thohu, mone Tsuph, mon Éphratien : 2 a nga bili binga bebaé ; jôé minga wua é mbe na Anne, jôé nyô mbo'o na Pennina : Pennina a nga bili bon, ve Anne a nji bi bon. 3 Mimbu mise môt ate a nga bo a kôlô'ô n'lame wé a ke kañe Jehova ya minsamba mewosan, a tyi'i nye biôm Silo. Bone bebaé ya Éli, Hophni ba Phinéés, be to beprêtre be Jehova, be nga to wôé.

4 Eyoñ môt Elkana a nga tyi'i biôm ô nga kpwan, a nga ve Peninna minga wé, ba be bone bé bese, befam a binga, mengap : 5 ve a nga viane ve Anne ngap ébaé ; amu a nga nye'e Anne, ve Jehova a nga mane dipe nye abum. 6 Ane nsengane wé a nga dañe kpwe'ele nye, a kômbô ve nye mintaé nlem, amu Jehova a nga dipe nye abum. 7 Aval ane nnôme wé a nga bo a bo'o nalé mimbu mise, éyoñ minga ate a nga bet a ke nda Jehova, aval ete nyô mbo' a nga bo a kpwe'ele nye ; ajô ete a nga yi, te fe di. 8 Ane Elkana nnôme wé a nga jô nye na, A Anne, w'ayi amu jé, a jé ô ne te di ? amu jé nleme wôé w'awô' adit ? ye ma me nji dañe bo be fam awôm mise môé ?

9 Nde Anne a nga kôlô si, éyoñ be nga mane di Silo, a éyoñ be nga mane nyu. Éli prêtre a nga to si éto jé mfôm akône ya mbé temple Jehova. 10 Anne a nga to ôlun nlem, ane a nga ye'elane Jehova, a yi abui. 11 Nde a nga tiñeti atiñ, a jô na, A Jehova ya minsamba mewosan, nge w'aye fo'o fombô nju'u ya mbo ésaé wôé a ne minga, a simesane ma, a bo te vuan mbo ésaé wôé a ne minga, ve ve mbo ésaé wôé a ne minga mona fam, wôna m'aye ve nye Jehova melu mese ya ényañe jé, a ôtyñeñ vi aye bo te kui nye nlô.

12 A nga bo na, a ngenan a kele' ôsu a ye'elan Jehova, ane Éli a nga yen anyu dé. 13 Mfa'a ya Anne, a nga kobô nlem été ; biyaé étam bi nga fô'ôsan, ve tyiñ te wôé : ajô te Éli a nga si'a ko na, a so'o bilam. 14 Nde Éli a nga jô nye na, W'aye so'o ntaa vé ? va'a vin be womien. 15 Ane Anne a nga yalan a jô na, Momo, A tat, me ne minga ya ôlun nlem : me nji nyu to vin to bilam, ve m'ate kuli nleme wom asu Jehova. 16 Te si'a ko na mbo ésaé wôé a ne mbia minga ; mejô m'ate kobô m'aso abui nju'u dam a ékpwe'ele jam. 17 Eyoñ éte Éli a nga yalan a jô na, Kele' mvo'é ; a Zambe ya Israël a va'a wo jam w'ate ja'é nye. 18 Ane minga ate a nga jô na, Me'ete'e na, mbo ésaé wôé a ne minga a yen mvam mise môé. Nalé ate minga ate a nga ke mfa'a a nga ke, a di bidi ; te fe beta bo mbot asu.

19 Ane be nga kune kôlô si e mam me tyé, a kañ asu Jehova, a bulan, a ke nda jap Rama. Ane Elkana ba Anne nga wé be nga jô'ôbô ; ane Jehova a nga simesane nye ; 20 a nga bo na, éyoñ melu me nga kpwan, Anne a nga nyoñ abum, a biaé mona fam ; ane a nga yôlé nye jôé na, Samuel, a jô na, amu me nga ja'é nye be Jehova.

21 Ane môt ate Elkana, ba be bôte bese ya nda jé, be nga bet a ke tyi'i Jehova biôm be nga bo be tyi'i mbu ôse, a ve jôm a nga tiñeti. 22 Ve Anne a nji ke ; amu a nga jô nnôme wé na, M'aye tame ke, ve éyoñ mon a ye tyi mebé ; éyoñ éte m'aye ke nye, nde aye kui asu Jehova, a tabe wôé nnôm éto. 23 Ane Elkana nnôme wé a nga jô nye na, Bo'ane ô lô zôsô ; yange'e akekui w'aye tyili nye mebé ; ve jame da, Jehova a va' ajô dé ngu . Nalé minga ate a nga yange a nyia mon, akekui a nga tyili nye mebé. 24 Eyoñ a nga mane tyili nye mebé, a nga ke a bili nye, a bili fe beyôm binyaka bela, a nkoé avute wua, a nde'e vin, ane a nga ke nye nda Jehova Silo : mon ate a nganane mongô. 25 Ane be nga tyi'i nnôm ényaka, a ke mon ate be Éli. 26 Ane minga ate a nga

jô na, A tat, ane nleme wôé ô vee, A tat, ma me ne minga a nga tele fefele jôé va, a ye'elane Jehova. 27 Me nga ye'elane ajô mone nyô ; a Jehova a veyá ma jam me nga ja'é nye : 28 ajô te fe me keeya nye be Jehova ; nté ôse a vee, a ne nkeane be Jehova. Ane a nga kañ Jehova vôm ate.

2

1 Ane Anne a nga ye'elan, a jô na :

Nleme wom w'afôn be Jehova

A nla'a wom w'abetebane yôb be Jehova

Anyu dam e nenyá a ndañane ya besiñe bam ;

Amu m'avak a nyiane wôé

2 Te ke mfe a ne étyi ane Jehova ;

Amu mfe a nji bo ve wo,

Nalé fe ako' afe e nji bo ve aval ane Zambe wongan

3 Te beta kobô nkobô ya aka'a beta mebun ete ;

Te me'ete na, ébiasé j'akui anyu dôé ;

Amu Jehova a ne Zambe ya ñyeman,

Nnye ate a fas mimboan

4 Bilaé ya bôt be ne biwôlô be nto mimbu'an ;

A ba be nga kolé ôbak be nto miñyemetane meses a ngu

5 Ba be nga jaé be keya bo bôte befe bisa amu ajô bidi ;

A ba be nga wô'ô zaé be nji fe wô'ô zaé.

Ya, nkôkôm ô biaéya bone zañbwa ;

A nyô a ne bon abui a nto atek.

6 Jehova a wôé, nnye fe a ve ényañ :

A sili bôte si akui Sheol, nnye fe a bete be yôb.

7 Jehova a bo môť azoé, nnye fe a bo môť akum :

A sili si, nnye fe a bete yôp.

8 A bete minzôzoé mi kôlô mbulu' été,

A bete fe ba be ne ôsame be kôlô akun,

Rev. Matthias MEYE
Secrétaire Général 1961.....

A ve be éto be be ne bone bejô bôt,
Be nyoñe fe ngape ya éto étôtok :
Amu mekône ya si nyô me ne biôm bi Jehova,
Nnye a teléya si nyô été yôp.

9 A ye ba'ale mebo me bôte bé be ne étyi ;
Ve mbia be bôt b'aye kpwébane bivô dibi été ;
Amu te ke mô't a ye dañ amu ngu.

10 Ba b'asengane Jehova b'aye bu'i bitun ;
A ye duñulu be ndum mveñ yôp été :
Jehova a ye tyi'i mesusu'a me si nyô mejô ;
A ve njô bôte wé ngu,
A bete nla'a ya mô'te wé a ne ñwo'an mbone yôp.

11 Ane Elkana a nga ke nda jé Rama. Nde mon ate a nga bo Jehova bisaé asu Éli prêtre.

12 Bone be Éli be mbe mbia be bôt ; be nji yeme Jehova. 13 Eyeme ya beprêttre mfa'a bôt é mbe na, éyoñ mô't éziñ a nga tyi'i jôm, mbo ésaé prêtre a nga zu a bili élum minsôn é ne mosôñe mala mo, éyoñ éte tit é to'o mvé ; 14 a lume je é sua éte, nge mvé, nge minkeñ, nge ôbé ; jôm ése élum minsôn é nga zu je éte, nje prêtre a nga nyoñ. Nalé be nga bo be bo'o Silo, mfa'a ya Beisraélite bese be nga zu wôé. 15 Te yene be za diki' avoñ, mbo ésaé prêtre a nga zu, a jô mô't a nga tyi'i biôme na, Va'a tite ya bume di mfa'a ya prêtre, amu na nji kômbô tit é ñyaman mvé be wo, ve nyumi. 16 Nge mô't ate a nga jô nye na, B'aye fo'o tate di' avoñ, éyoñ éte, ô nyoñe' abime nleme wôé w'akômbô ; a nga jô na, Momo, ve w'aye ve me je éto ji : nge sa nalé, m'aye nyoñe je a ngu. 17 Nde abé ya bendômane bete e mbe étua anen mise me Jehova ; amu bôte bete be nga biasé mveane ya be Jehova.

18 Ve Samuel a nga bo bisaé mise me Jehova, a to mongô, a be'e éphod ndombo nyô. 19 Nalé fe nyia wé anga bo a loe' nye mon ézingi, a zu ve nye mbu ôse, éyoñ ba nnôm be nga zu ve biôm be nga bo be tyi'i mbu ôse. 20 Ane Éli a nga botan Elkana ba minga wé, ajô na, Jehova a va'a wo mvoñ be minga nyô amu nja'an a nga ja'é Jehova. Ane be nga ke nlame wop. 21 Ane Jehova a nga jom Anne, ane a nga nyoñe mebum, a biaé bo befam bela, a bengone bebaé. Ane mon ate Samuel a nga yaé asu Jehova.

22 Melu mete Éli a nto nnôm abui ; ane a nga wô'ôtane mam mese bo be fam bé be nga bo be bo'o Israë'l ase, a wô'ô fe ane be nga bo be jô'ôbô'ô binga be nga bo bisaé mbé nda éndelé ya bisulan. 23 Ane a nga jô be na, Mi abo avale mam ete amu jé ? amu m'awô'ôtan mbia mimboane mienan be bôte ba bese. 24 Momo, A bone bam ; amu foé m'awôk é nji bo mvaé : mi atindi bôte ya Jehova be kop. 25 Nge mô't a bo mô't mfe abé, Zambe a ye tyi'i nye ajô ; ve nge mô't a bo Jehova abé, za a ye ye'elane ajô dé ? A kôsa bo nalé, be nji vô'ôlô tyiñ ésa wop, amu Jehova a nga bili fe'e na, a ye wôé be. 26 Ane mon ate Samuel a nga bo meyaé, a ke ôsu a yen mvam mise me Jehova, a mise me bôte fe.

27 Ane mô'te ya Zambe a nga zu be Éli, a jô nye na, Avale di nde Jehova a jô, na, Ye me nga liti mamien nda bôte éso wôé éyoñ be nga to Égypte, a bo belo be nda bôte ya Pharaon ? 28 ye me nga tope nye meyoñ mese ya Israë'l éte na, a bo prêtre wom, a bet mfa'a ya autel wom, a di'i encens, a jaé fe éphod

asu dam ? nde fe na, ye me nga ve bôte ya éso wôé mimveane mise b'abo a nduan bone be Israël b'ave ?
29 Wôna amu jé mi atyañete ntyi'ane wom a mveane wom mebo , mbie bite me nga ve atifi vôm me to, a wumulu bo be fam bôé a dañe ma , ane mi ave miabebeien avem a biôm bi adañe mvaé bi aso mimveane mise ya bôte bam Israël ? 30 Ajô te Jehova, Zambe ya Israël, a jô na, Me nga jô fo'o na, nda bôte jôé, a nda bôte ya éso wôé b'aye wulu asu dam nnôm éto : ve éyoñe ji Jehova a jô na, E bo'o te ke bebé ; amu ba b'awumu ma, mbe m'aye wumulu, a ba b'abiasé ma, , mbe bôt b'aye semé tyôtyoé. 31 O lô, melu m'azu, mme m'aye tyi'i wo wôé, a wo ya nda bôte éso wôé, nde te te ke mvendé mô't j'aye bo nda bôte jôé. 32 A w'aye yen nju'u ya vôm me to, zañe ya akum ese Zambe a ye ve Israël ; a mvendé mô't j'aye bo te bo nda bôte jôé nnôm éto. 33 A mô'te wôé ate, nyô m'aye bo te tyi'i mfa'a ya autel wom, nnye ate a ye tabe na, a ndamane wo mis, a ve nleme wôé ôlun ; a mfôan ôse ya nda bôte jôé w'aye wu ô ngenan ô bili ngule jap ése. 34 Nyina é ne ndem mfa'a wôé, nje j'aye kui be bo be fam bôé bebaé, Hophni ba Phinéés : b'aye wu beba'ane mô'se wuwua. 35 A m'aye telé zôsôa prêtre mfa'a wom, nnye ate a ye bo mam mese me ne me nlem a nlô : nnye ate fe m'aye lôñe nya nda bôtô ; a ye wulu asu nyô a ne me ñwo'an mbon nnôm éto. 36 A ye bo na, mô't ase a li'ya nda bôte jôé a ye zu kumbu si asu dé a ja'é éfas argent a mamane fembé, a jô na, M'aye'elane wo na, ô telé me éto jia ya bito beprêtre, nde te m'aye di ôfufuse fembé.

3 Ane mon ate Samuel a nga bo Jehova ésaé asu Éli. Mejô me Jehova me mbe jin melu mete ; ñyenane mam ya Zambe ô nji yené meyen abui. 2 A nga bo na, melu mete, éyoñ Éli a maneya bômbô si vôme wé (mise mé me nga tate bo bijuk, nde a nji bo ngule ya yen), 3 a lampe ya Zambe a ngenan te dim, a Samuel a keya bômbô si temple Jehova été, vôm éwolo Zambe é nga to ; 4 Jehova a nga loene Samuel : ane a nga jô na, Me nyô. 5 ane a nga ke mbile be Éli, a jô na, Me nyô ; amu w'ate loene ma. Nye na, Me nji loen ; bula'ane ke bômbo si. Ane a nga ke bômbô si. 6 Ane Jehova a nga beta loene na, A Samuel. Nde Samuel a nga kôlô si a ke be Éli, a jô na, Me nyô ; amu w'ate loene ma. Ane a nga yalane na, Me nji loen, a mone wom ; beta'a ke bômbô si. 7 Eyoñ éte Samuel a ngenan te yeme Jehova, nalé fe Jehova a ngenan te kuli nye mejô mé. 8 Ane Jehova a nga beta loene Samuel aloene lale. Ane a nga kôlô si a ke be Éli, a jô na, Me nyô ; amu w'ate loene ma. Nde Éli a nga yeme na, Jehova a te loene mongô ate. 9 Ajô te Éli a nga jô Samuel na, kele' bômbô si : a ye bo na, nge a loene wo, w'aye jô na, Jô'ôk, A Jehova ; amu mbo ésaé wôé a wôk. Nalé Samuel a nga ke bômbô si.

10 Ane Jehova a nga zu tebe, a loen aval ane a to a lo'ene biyoñe bivok, na, A Samuel, A Samuel. Eyoñ éte Samuel a nga jô na, Jô'ôk, amu mbo ésaé wôé a wôk. 11 Ane Jehova a nga jô Samuel na, O lô, m'aye bo jam Israël été, nde te melo mebaane ya mô't ase a wô'd de m'aye bo minyamelan. 12 Mô's ôte m'aye bo Éli mam mese me kobôya ajô nda bôte jé, aso atata'a akekui asu'ulan. 13 Amu me maneya kate nye na, m'aye ve nda bôte jé nleban nnôm éto, amu abé a nga yem, amu bo be fam bé be nga dutu bebiene biyo'é, nnye te kame be. 14 Ajô te me maneya tifet nda bôt Éli na, abé ya nda bôt Éli d'aye bo te tuneban a ntyi'ane biôm nge mveane biôm nnôm éto.

15 Ane Samuel a nga bômbô si akekui mam me tyé, ane a nga dii mimbé ya nda Jehova. Ane Samuel a nga ko woñe ya liti Éli mam a te yen. 16 Eyoñ éte Éli a nga loene Samuel, a jô na, A Samuel, mone wom. Nye na, Me nyô. 17 Ane a nga jô na, Za jam Jehova a te kobô wo ? M'aye'elane wo na, te solé me de : Zambe a bo'o wo aval ete, a jam afe d'adañ, nge w'asolé me jame da ya mam mese a te kobô wo. 18 Nde Samuel a nga kate nye mam mese, te ke solé nye jam. Ane a nga jô na, Jehova le : a bo'ane a yene zôsô.

19 Ane Samuel a nga yaé, a Jehova a nga to be nye, te ke kañese na, ajô da ya mejô mé d'aku si. 20 Ane Israël ase akôlô Dan akui Beer-Schéba, a nga yeme na, Samuel a nto ntelane na, a bo nkulu mejô ya Jehova. 21 Ane Jehova a nga beta yené Silo ; amu Jehova a nga liti émien be Samuel Silo zene ya ajô Jehova.

4 1 Ane mejô me Samuel me nga kui be Israël ase. Ane bôe ya Israël be nge kolô si a ke wosane Bephilistin, a vule minkan bébé Ében-Ézer : Bephilistin be nga vule minkan Aphek. 2 Ane Bephilistin be nga kôm bebien bité ya wosan Israël : éyoñ be nga latane wewosan, Israël a nga bôlan asu Bephilistin ; vôm be nga wosan, be nga wôé bôte ya nsamba mewosan bébé betoyini benyin. 3 Eyoñ bôt be maneya bulane minkan, bemvendé ya Israël be nga jô na, amu jé Jehova a te bôé bia den asu Bephilistin ? Nkelan, bi nyoñ éwolo élate ya Jéhova é ne Silo, é zu be bia, a nyii bia mo besiñe bangan. 4 Nalé bôte bete be nga lôme bôt Silo ; ane be nga soo éwolo élate Jehova ya minsamba mewosan wôé, nyô a to si Bechérubin yôp : a bo be fam be Éli bebaé, Hophni ba Phinéés, be mbe wôé vôm éwolo élate ya Zambe é bga to.

5 Eyoñ éwolo élate ya Jehova é nga kui minkan, bôte bese ya Israël be nga dañe bete metyiñe yôp, si é ti'itan. 6 Eyoñ Bephilistin be nga wô'ô zô'é ya mbetan metyiñ ôte, be nga jô na, Zô'é ya beta mbetane metyiñ é ne minkane Behébreu nyô é ne aya ? Ane be nga yeme na, éwolo Jehova é kuiya minkan. 7 Ane Bephilistin be nga ko woñ, amu be nga jô na, Zambe a kuiya minkan. Be nga jô na, Ngo'o bia ! amu aka'a jame di de nji tame boban. 8 Ngo'o bia ! za a ye nyii bia mo bezambe be ne biwôlô ba ? ba be ne bezambe be nga deñele bôte ya Égypte fé été a bibua bi mam mevale meva. 9 Bo'an ngu, lita'ane na mi ne befam, A mia Bephilistin, mi za bo Behébreu bebo bisaé, aval ane be nga bo mia : lita'ane na mi ne befam a wosan. 10 Ane Bephilistin be nga wosan, a bôé Israël, ane be nga mate, mô't ase a kele' nda éndenlé jé : bôt be nga wu étua abui, amu bewosane ya Israël, ba b'awulu a mebo be nga wu betoyini mewôm mela. 11 Ane éwolo Zambe é nga nyoñeban ; a bo be fam be Éli bebaé, Hophni ba Phinéés, be nga wôéban.

12 Ane mô't ya Benjamin a nga kôlô nsamba mewosan, a mate, a kui fe Silo mô's ôte, mengômesane mé min- yaban minyaban, a éte'e nlô. 13 Eyoñ a nga kui, a zu koé na, Éli a ti si éto jé mfôme zen, a mombô'ô amu nleme wé ô nga to biyebe ajô éwolo Zambe. Eyoñ mô't ate a nga kui nlam, a kate foé , ngum nlam ôse ô nga yôn. 14 Eyoñ Éli a nga wô'ô tyiñe ya miñyône mite, a nga jô na, Zô'é ya mbetane metyiñe nyô é ne aya ? Ane mô't ate a nga ji'a zu a kate Éli foé. 15 Eyoñ éte Éli a nto mimbu mewôm ébu a mwom ; mise mé ma maneya yem, te fe ngule ya beta yen. 16 Ane mô't ate a nga jô Éli na, Ma me ne nyô a te so nsamba mewosan ô né, m'ate tup nsamba mewosane den. Ane a nga jô na, Jam d'ate wulu aya ? A mone wom ? 17 Nde nyô a nga soo mefoé a nga yalan a jô na, Israël a tubeya asu Bephilistin, bôt be wuya fe abui, a bo fam bôé bebaé, Hophni ba Phinéés be wuya, be saya fe éwolo Zambe. 18 A nga bo na, éyoñ a nga tot éwolo Zambe, Éli a nga ku mvumvua éto jé, é mbe mfôm mbé aka'a ya nlam ; ane tyiñ é nga bu'i nye, nye ve wu : amu a mbe nnôm, a adite mô't. A nga to a tyi' Israël mejô mimbu mewôm menyin.

19 Mbome wé nga Phinéés, ô mbe abum, bébé ya biaé : éyoñ a nga wô'ô mefoé na, éwolo Zambe é sabaneya, a ntyi wé ba nnôm be wuya, a nga vitibi a biaé : amu mintaé mi mie mi nga zu be nye. 20 Eyoñ a nto bébé ya wu, binga be nga tele nye fefe be nga jô nye na , Te ko woñ amu ô biaya mona fam. Ve a nji yalan nge fombô nye. 21 Ane a nga yôlé mon ate jôé na, I-Kabod, a jô na, Etôtok é kôlôya Israël, amu éwolo Zambe é bga saban, nalé fe amu ajô ntyi wé ba nnôm. 22 Ane a nga jô na , Etôtok é kôlôya Israël, amu éwolo Zambe é sabaneya.

5 1 Bephilistin be maneya sa éwolo Zambe, ane be nga so je Ében-Ézer a ke je Asdod . 2 Nde Bepilistin be nyoñ éwôlô Zambe a ke je nda Dagon, a tele je fefele Dagon. 3 Tyé kpwa éyoñ ba ya Asdod be nga kune kôlô si, a zu koé na, Dagon a nlame si, asu ébutu si asu éwolo Jehova. Ane be nga nyoñe Dagon a beta télé nye vômé wé. 4 Tyé kpwa mbok, éyoñ be nga kune kôlô si, a zu koé na, Dagon a nlame

si asu e buti si asu éwolo Jehova ; a nlô dagon a mo mé mebaane bi njô'ô mintyi'an mbô'ô mbé ya si yôp. Dagon a li'ya ve nku'u nkuk. 5 Ajô te, to beprêtre be Dagon, to mô't ase a nyi nda Dagon, te ke mô'te wua ya été a télé abo mbô'ô mbé ya si ya Dagon mfa'a ya Asdod, azukui mô'se wu.

6 Ve wo Jehova ô nga bo adit be bôte ya Asdod, ane a nga jiane be, a ndeñele be a ôkone biteye, mfa'a ya Asdod a mefôla ya été. 7 Eyoñ bôte ya Asdod be nga yene na, nalé a nto, be nga jô na, Ewolo Zambe ya Israël j'aye tabe be bia ; amu wo wé w'aliti bia be Dagon zambe wongan njuk. 8 Ajô te be nga lô'm mimbañete a sulane bivete bise ya Bephilistin vôm be nga to, a jô na, Bi aye bo éwolo Zambe ya Israël aya ? Ane be nga yalane na, Be tame ke b'abe'e éwolo Zambe ya Israël, a ke je Gath. Ane be nga be'e éwolo Zambe ya Israël, a ke je wôé. 9 A nga bo na, éyoñ be maneya ke b'abe'e je, wo Jehova ô nga ndaman nlam ôte étua beta ndaman : ane a nga ndeñele bôte ya nlam ôte, ba be ne tyôtyoé a ba be ne anen, biteyele ve kui be menyô. 10 Nalé be nga lô'm éwolo Zamne Ékron, b ôte ya Ékron be nga yon, a jô na, Be zuya éwolo Zambe ya Israël be bia na, é wôé bia be bôte bangan. 11 Ajô te be nga lô'me bôt a sulane bivete bise ya Bephilistin vôme wua, ane be nga jô na, Lôman éwolo Zambe ya Israël, é bulane ke vôme wé, é za wôé bia, a bôte bangan. Amu mbia ndaman a nga to nlam ôte ôse; wo Jehova ô nga to étua adit vôm ate. 12 Bôt be nga bo te wu mbe be nga kone biteye ; a minyôn ya nlam ôte mi nga bete yôp été.

6 Ewolo Jehova Zambe é nga tabe si Bphilistin ngone zañbwa. 2 Ane Bephilistin be nga loene beprêtre a mimvivi'i, a jô na, Bi aye bo éwolo Jehova aya ? lita'ane bia jôm bi aye lô'm a je vôm wé. 3 Ane be nga jô na, Nge mi abulan éwolo Zambe ya Israël, te bulane je zesé ; ve bula'ane fo'o nye mvean amu nkoban : éyoñ éte mi aye saéban, a mi aye yeme jam wo wé ô ne te kôlô be mia. 4 Nde be nga jô na, Mvean amu nkoban bi aye bulan nye w'aye bo za jômô ? Be na, Biteyele bi or bitan, a bendane be or betan, aval ane tañe bivete Bephilistin é né ; amu ébubua jame jia é nga kui be mia bese , a be bivete bienan. 5 Ajô te mi aye bo bive'ela'a ya biteyele bienan, a bive'ela'a ya bendan b'andamane mia si ; a mi aye ve Zambe ya Israël дума : ndô'ôtô a ye vaa wo wé be mia, a be bezambe benan, a mfa'a ya si jenan. 6 Amu jé fe mi abo minlem mienan ayet, aval ane Beégyptien ba be Pharaon be nga bo minlem miap ayet ? Eyoñ a nga mane bo bitua bi mam zañe jap, ye be nji suu bôte bete, ane be nga ke ? 7 Ajô te éyoñe ji, nyoñane mfefé wagon a kôme wô, a nyoñe fe beyale binyaka be wô'ô miate menyañ bebaé, ba be ngenan te tame be'e éboñeté ; mi tiñeti'i beyale binyaka bete wagon, a vaa bone bap, a zu be ja ; 8 wôna nyoñan éwolo Jehova a bôé je wagon yôp ; futa'ane fe bidima bi biôm ya or mon éwolo fefele nya éwolo, mbie bite mi abulane nye bi bo mvean amu nkoban ; a lô'me wagon ate, a ke. 9 Nde mi fombô'ô, nge a ye bet a ke zene ya éwome jé akui Beth-Schémesch, wôna nye a boya bia beta abé nyô : ve nge momo, éyoñ éte bi aye yeme na, sa wo wé ñwô ô nga ndamane bia ; jam ete e nga kui bebia meteme .

10 Nde bôt be nga bo nalé, a nyoñe beyale binyaka be wô'ô miate menyañ bebabé, a tiñeti be wagon, a dip bone bap nda été mfa'a ya ja ; 11 ane be nga bôé éwolo Jehova wagon yôp, a mon éwolo a mbe

bendane ya or a bive'ela'a ya bityele biap été. 12 Ane beyale binyaka be nga tope zôsôa zen ya ke Beth-Schémesch ; be nga ke mfaka mfaka, be kele' b'asum, te ke yale mbo nnôm nge mbo nga ; ane bivete Bephilistin bi nga tôñe be akui nné ya Beth-Schémesch. 13 Bôte ya Beth-Schémesch be nga too mbi'ili zañ be kô'an nlisi wop : ane be nga bete mis , a yen éwolo, a vak éyoñ be nga yene je. 14 Ane wagon ate a nga kui afupe Josué môte ya Beth-Schémesch, a tebe valé, vôm beta ako' a mbe : ane be nga sale bityimbi ya wagon, a tyi'i beyale binyaka bete mvean b'adi'i dnduan be Jehova. 15 Ane Belévite be nga suu éwolo Jehova si, a mon éwolo a nga to je fefe, bidima bi biôm ya or bi to été, a beté bie beta ako' ate yôp ; môs ôte ôbien bôte ya Beth-Schémesch be nga ve mimvean b'adi'i nduan a tyi'i biôm be Jehova. 16 Eyoñ bivete bitan ya Bephilistin bi nga mane yene jam ete, bi nga bulan Ékron môs ote.

17 Bityele bi or Bephilistin be nga bulane be Jehova bi to mvean amu nkoban, bi mbe na, jia mfa'a ya Asdod ; jia mfa'a ya Gaza, jia mfa'a ya Askalon, jia mfa'a ya Gath, a jia mfa'a ya Ékron : 18 nalé fe bendane ya or, aval ane tañe minlam mise ya Bephilistin bivete bite bitan bi nga jôô é né, benya minlame be ne nlôñan alem, a male ya fé, nné ane beta ako' ate émien, nnye ate be nga telé éwolo Jéhova yôb, ako' ete e ngenane fe afup be Josué mote ya Beth-Schémesch, azukui môse wu.

19 Ane a nga wôé bôte ya Beth-Schémesch a mu be nga bôt éwolo Jehova été, a nga wôé bôte bete befam mewôme zañbwa, a befame fe betoyini mewôm metan ; ane bôt be nga yôn, amu Jehova a nga mane wôé bôt beta ñwôan. 20 Ane bôte ya Beth-Schémesch be nga jô na, za a ne ngule ya tebe asu Jehova, Zambe ya étyi nyô ? akôlô a ye kôlô be bia, a ye ke be za, 21 Ane be nga lôm minlôman be bôt be nga to Kirjath-Jearim, a jô na, Bephilistin be bulaneya éwolo Jehova ; za'a nyoñane je é ke be mia.

7 1 Ane bôte ya Kirjath-Jearim be nga zu, a nyoñ éwolo Jehova, a ke je nda Abinadab mfa'a ya nkô, a tun Éléazar mone wé na a ba'ale' e éwolo Jehova. 2 A nga bo na, ataté môs éwolo é nga tabe Kirjath-Jearim, abui melu e nga lôt ; amu me mbe mimbu mewôm mebaé : a nda bôte ya Israël ése é nga yôn amu nkômbane Jehova.

3 Ane Samuel a nga kobô ngum nda bôte ya Israël ôse, a jô na, Nge mi abulane be Jehova a minlem mienan mise, wôna va'ane bezambe ya meyoñe mefe a Beastarté be ne be mia, a sôane minlem mienan be Jehova, a bo ve nye étam bisaé ; nalé a ye nyii mia mo Bephilistin. 4 Eyoñ éte bone be Israël be nga vaa Bebaal a Beastarté, a bo Jehova étam bisaé.

5 Ane Samuel a nga jô na, bôte bese ya Israël be sula'ane Mitspa, a m'aye ye'elane Jehova ajô denan. 6 Ane be nga sulane Mitspa, a lape mendim, a sôé me si asu Jehova, a tyi fe bidi môs ôte, a jô vôm ate na, Bi maneya bo Jehova abé. Ane Samuel a nga tyi'i bone be Israël mejô Mitspa. 7 Eyoñ Bephilistin be nga wô'ô na, bone be Israël be maneya sulane Mitspa, Bivet Bephilistin bi nga kôlô si na bi ke wosan Israël. Eyoñ bone be Israël be nga wô'ô jam ete, be nga ko Bephilistin woñ. 8 Ane bone be Israël be

nga jô Samuel na, Te jô'é yône be Jehova Zambe wongan ajô dangane na, a nyii bia mo Bephilistin. 9 Ane Samuel a nga nyoñe mon ntômba a ngenan a nyñek, a tyi'i nye Jehova mvean b'adi'i nduan a to ngumba : Samuel a nga yône fe be Jehova ajô Israël ; a Jehova a nga yalane nye. 10 Eyoñ éte Samuel a ngenan a tyi'i mvean b'adi'i nduan ôte, ane Bephilistin be nga zu bebé, a kôbmô wosan Israël ; ve Jehova a nga duñulu Bephilistin beta ndum mveñ môs ôte, a tyame be ; a be nga bôlan asu Israël. 11 Ane bôte ya Israël be nga kôlô Mitspa, a tône Bephilistin, a wôé be akekui be nga kui Beth-Car si.

12 Eyoñ éte Samuel a nga nyoñ akok, a télé de zañe Mitspa a Schen, a yôlé de jôé na, Ében-Ézer, a jô na, Jehova a volôya bia azukui éyoñe ji. 13 Nalé ate be nga dañe Bephilistin, be nji fe beta dañ nné ya Israël : a wo ya Jehova ô nga liti Bephilistin njuk melu mese Samuel a nga to. 14 Ane minlam Bephilistin be nga taté wôlé be Israël mi nga beta bulan be Israël, ataté Ékron akui Gath; a bôte ya Israël be nga vaa éwome ya été mo Bephilistin. Ane mvo'é é nga bo zañ Israël a Beamoréen.

15 Samuel a nga tyi'i Israël mejô melu mese a nga to. 16 Mbu ôse a nga bo a kele'e dulu a bômane Béthel, a Guilgal, a Mitspa ; ane a nga tyi'i Israël mejô vôm ate ase. 17 Nde a nga bo fe a bula'an Rama, amu vôm ate nda jé é nga to ; a vôm ate fe a nga bo a tyi' Israël mejô : ane a nga lôñe Jehova autel valé .

8 A nga bo na, éyoñ Samuel a nto nnôm, a nga télé bo befam bé betyi'i mejô Israël été. Ntôle wé ô mbe jôé na, Jôël ; nyô baa ke jôé na Abija : be nga to betyi'i mejô Beer-Schéba. 3 Bone bé be nji wulu mezene mé, ve viane yale zene ya ôzañe moné, a nyoñe tañ b'akuse be, a vite nya ntyi'ane mejôô.

4 Ane bemvendé bese ya Israël be nga sulane vôme wua, a ke be Samuel Rama ; 5 ane be nga jô nye na, Tame yen, ô nto nnôm, a bo be fam bôé be ne te wulu mezene môé : éyoñe ji télé'é bia njô bôt a tyi'i bia mejô ane meyoñ mese. 6 Ve Samuel a nga wô'ô jam ete abé, éyoñ be nga jô na, Va'a bia njô bôt a ye tyi'i bia mejô. Nde Samuel a nga ye'elane Jehova. 7 Ane Jehova a nga jô Samuel na, Vô'ôlô'ô tyiñe bôt mam mese b'ajô wo ; amu be nji bene wo, ve ma be beneya, me bo te fe beta bo njô bôt be be. 8 Aval ane mimboane mise be nga bo mi né, ataté môs me nga soo be Égypte azukui môse wu, vôm be nga li'i ma, a bo bezambe befe bisaé, aval ete fe b'abo wo. 9 Ajô te éyoñe ji vô'ôlô'ô tyiñe jap : ve jame da, ô kôme liti be nya nlitane na, ô nji kañese, a liti fe be éyeme ya njô bôt a ye jôô be.

10 Ane Samuel a nga kate bôt be nga sili nye njô bôt mejô mese Jehova a nga jô. 11 Ane a nga jô na, Eyeme ya njô bôt a ye jôô mia j'aye bo avale di : a ye nyoñe bo be fam benan, a télé be nsamba wé, mfa'a ya bewagon bé ya bita, a mfa'a ya bôte bé b'awulu bikabela yôb ; b'aye mate ôsu ya bewagon bé ya bita ; 12 a ye fe télé be mfa'a wé be bo bivete ya betoyini, a bivete ya bemewôm metan ; a ye télé bevok be senane si jé, a kôane bidi bié, a lui bivôle bita bié, a bo biôm ya bewagon bé ya bita. 13 A ye fe nyoñe bengone benan be bo bekôme biôme ya mbamba menyum, a beyam bidi, a bebupe fembé. 14 A ye nyoñe

mefupe menan, a mefupe mindik, a mefup beolivier, ma m'adañ mvaé, a ve me bebo bisaé bé. 15 Nde fe mfa'a ya mvoñe jenan, a mefupe mindi'i menan, mengap awôm, a ye nyoñe ngape jia, a ve je bivete bié, a bebo bisaé bé. 16 Nalé fe a ya nyoñe bebo bisaé benan, befam a binga, a bendômane benan b'adañ abeñ, a bijakase bienan, a télé bie ésaé jé. 17 Mimbam mintômba mienan, mengap awômô ya été, a ye nyoñe ngape jia : a mi aye bo bebo bisaé bé. 18 Môs ôte mi aye yôn amu njô bôte wônan, nyô mi aye mane top ; Jehova te fe yalane mia môs ôte ;

19 Ve bôt be nga bene vô'ôlô tyiñe Samuel ; be nga jô na, Momo ; ve bi ayi njô bôt a ye jôô bia, 20 nalé ate bia fe bi aye bo aval ane meyoñe mese, a njôô bôte wongan a ye tyi'i bia mejô, a tebe bia ôsu, a wosan ajô dangan. 21 Ane Samuel a nga wô'ô mejô mese bôt be nga jô, a ke kate me melo me Jehova. 22 Ane Jehova a nga jô Samuel na, vô'ôlô'ô tyiñe jap, a télé be njô bôt. Nde Samuel a nga jô bôte ya Israël na, Môt ase a kele' nname wé.

9 Fam éziñe ya Benjamin, é nga to, é mbe jôé na Kis, mon Abiel, mone Tseror, mone Becorath, mon Aphiach, mone ya Benjamite éziñ, éwôlô môte ya ayok. 2 A nga bili mona fam, a to jôé na Saül, nnye ate a mbe ndôman a abeñ : bone be Israël, te ke môt a nga dañe nye abeñ ; a nga señesane bôte bese nlô yôp nné ane bitu. 3 Bijakase bi Kis, ésa Saül, bi nga mane dimi. Nde Kis a nga jô Saül mone wé na, Tame nyoñe môte wua ya bebo bisaé nsamba wôé, ô kôlô'ô si, a ke jeñe bijakas. 4 Ane a nga lôte si minkôle ya Éphraïm, a lôte fe si ya Schalischa, ve be nji yene bie : éyoñ éte be gna lôte fe si ya Schaalim, ve bi nji bo été : ane a nga lôte si ya Bebenjamite, be te koé bie.

5 Eyoñ be nga kui si ya Tsuph, Saül a nga jô mbo ésaé a nga to nsamba wé na, Za'a bi bulan, tate a za li' ôsimesane ya bijakas, a viane tabe bia biyebe. 6 Nde mbo ésaé a nga jô nye na, Tame yen, môte ya Zambe a ne nname wu, a ne fe môt b'asémé ; mam mese a jô, me wô'ô fo'o boban : bi tame ke wôé ; ndô'ôto a ne ngule ya lepe bia dulu bi ake. 7 Eyoñ éte Saül a nga jô mbo ésaé wé na, Ve tame yen, nge bi aye ke, bi aye ve môt ate jé ? amu bidi bi maneya mimfe'e mianagan, a jôme ya ke ve môte ya Zambe ate , momo : bi bili jé ? 8 Ane mbo ésaé a nga beta yalane Saül, a jô na, Tame yen, me bili ngape jia mengap menyine ya sicle argent mo : m'aye ve je môte ya Zambe ate, a lepe bia zen. 9 (Melu mvus si ya Israël, éyoñ môt a nga sili jam be Zambe, a nga bo a jô'ô na, Za'a bi ke be ñyene mam ; amu nyô b'aloen éyoñe ji na, Nkulu Mejô, be nga taté loene na, Nyene Mam.) 10 Nde Saül a nga jô mbo ésa wé na, W'abele ; za'a bi ke. Nalé be nga ke nlam vôm môte ya Zambe ate a nga to.

11 Eyoñ be nga bete nkôle ya nlam, be nga tôban bengon be kele' lape mendim, a jô be na, Ye ñyene mam a ne va ? 12 Ane be nga yalane be, a jô na, A ne été ; tame yen, a ne wo ôsu : kele' avô, amu a te suan nname den ; amu bôt b'aye tyi'i biôme den mfa' éto ya ékôndô'ô yôp. 13 Ane mi kui nlam, mi aye ji'a koé nye, a ngenan te ke di mfa'a éto ya ékôndô'ô yôp ; amu bôt b'aye ke di, ve éyoñ éte a soya, amu a wô'ô

botan ntyi'ane biôm ; éyoñ jam ete e maneya, ba be ne nloen be wô'ô di. Ajô te betane éyoñe ji : amu éyoñe ji nje mi aye koé nye. 14 Nalé be nga bet a ke nlam ; akui be nga kui nlam été, a teme na, Samuel ve kui atan a zu tôbane be, a ye'e ke mfa' éto ya ékôndô'ô yôp.

15 Saül a li'ya kui alu da, ane Jehova a nga liti Samuel na, 16 Akiti bebé ava m'aye lôme mô't be wo a so si ya Benjamin, nnye ate w'aye wo'o mbon a bo évete ya jô'ô bôte bam mo Bephilistin : me fômbôya bôte bam, amu miñyône miap mi kuiya be ma. 17 Eyoñ Samuel a nga yene Saül, Jehova a nga jô nye na, O lô, mô't me nga kobô wo, nnye nyô ! nnye ate a ye bi ngule ya jô'ô bôt bam. 18 Eyoñ éte Saül a nga ke Samuel bebé vôm a nga telé mbé akak, a jô na, M'aye'elane wo na, lebe'e me nda ñyene mam. 19 Ane Samuel a nga yalane Saül, a jô na, Ma me ne ñyene mam ; betek, a ke me ôsu mfa' éto ya ékôndô'ô yôp, amu bia be mia bi aye di den : a mam me tyé m'aye suu wo, a kate wo jam ese e ne wo nlem. 20 Te tyelé nleme yôp mfa'a ya bijakas bi nga dimi wo melu mela ; amu be yeneya bie. Za a yiane bi mam mese me ne mvaé Israël ? Ye sa wo, a nda bôt éso wôé ése ? 21 Ane Saül a nga yalan a jô na, Ye me nji bo mone Benjamite, mô'te ya ayoñ d'adañe tyôtyoé meyoñe ya Israël ? a nda bôte jame fe j'adañe tyôtyoé menda me bôte mese ya ayoñe Benjamin ? nde amu jé w'akobô me avale di ?

22 Ane Samuel a nga nyoñe Saül ba mbo ésaé wé, a ke be étun nda beyeñ, a toé be bito ya ôsu nsamba ba be mbe nloen, be mbe bebé bôte mewôm mela. 23 Ane Samuel a nga jô ñyame bidi na, Za'a ngap m'ate kee wo nyô m'ate jô wo na, O naan. 24 Nde ñyame bidi a nga to'é énam, a jôm é mbe été, a telé je Saül. Ane Samuel a na jô na, O lô, éka'a b'ate naane wo ! nyoñe' je, ô di ; amu b'ate naane wo je azukui éyoñ é ne ntiñetan, amu m'ate jô na, Me maneya bañete bôt. Nalé ate Saül a nga di be Samuel mô's ôte.

25 Eyoñ be nga so mfa' éto ya ékôndô'ô yôp a zu kui nlam, ba Saül be nga laane minlañ andile yôp . 26 Be nga kune kôlô si : nde a nga bo na, éyoñ tyé é nga taté lende, Samuel a nga loene Saül andile yôp , a jô na, Kôlô'ô si, me suu wo ô ke. Nde Saül a nga kôlô si, ane be nga kui atan, baa Samuel bebaane nsamba wua. 27 Eyoñ be nga ke b'alumbu mfa'a aku'u nlam, Samuel a nga jô Saül na, Jô'ô mbo ésaé a lôte bia ôsu (ane a nga lô't ôsu), ve womien tame tebe, ô wô' ane m'akate wo ajô Zambe.

10 Eyoñ éte Samuel a nga nyoñe nde'e mbon, a sôé nye wô nlô, a latane nye anyu, a jô na, Ye e nji bo na, Jehova a wo'oya wo mbone na, ô bo évete ya ngape jé ? 2 Eyoñ w'aye mane kôlô be ma den, w'aye koé befam bebaé bebé soñe Rachel, é ne éwome ya Benjamin mfa'a ya Tseltasch ; b'aye kate wo na, Bijakas ô nga jeñ bi yeneye ; nde éso a li'ya ôsimesane ya bijakas, a nto biyeb ajô denan, a jô na, M'aye bo ajô ya mone wom aya ? 3 Akôlô ya vôm ate, nde w'aye ke ôsu, a w'aye kui chène ya Thabor, vôm ate befam bela b'ake kañe Zambe Béthel b'aye tôbane wo, nyina é be'e bone bekabat bela, nynia ke é be'e mimamane mi fembé mila, nyô fo'o ke é be'e nde'e vin : 4 nde b'aye batane wo, a ve wo mimamane mi

fembé mibaé mmie w'aye nyoñe mo map. 5 Jam ete e maneya, nde w'aye kui nkôle Zambe, vôm nkane Bephilistin ô né : a ye bo na, éyoñ ô kuiya nlam vôm ate, w'aye tôbane nsamba bekulu mejô ô so'o mfa' éto ya ékôndô'ô yôp, mvet, a ngom, a ndiñ, a éngombé bi tele be ôsu ; a b'aye bo be kulu'u mejô : 6 a Nsisime Jehova w'aye dañe zu be wo ngu, mia be be ve kulu mejô, a w'aye veñesan avale mô't afe . 7 O bo'o na éyoñ mendem mete m'aye kui be wo , bo' ane jam w'aye yen d'aye liti wo ; amu Zambe a ne be wo. 8 Wo w'aye sis a ke me ôsu Guilgal ; wôna me fe m'aye sis a zu be wo, a ve mimvean b'adi'i nduan, a tyi'i betit be ne mimveane ya bo mvo'é : ô yange'e melu zañbwa, akekui m'aye zu be wo, a liti wo mam w'ayiane bo.

9 A nga bo na, éyoñ a nga mane lume mvuse na, a kôlô be Samuel, Zambe a nga ve nye aval nlem afe : a mendem mete mese me nga boban mô's ôte. 10 Eyoñ be nga ke mfa'a ya nkôle wôé, a teme na, nsamba bekulu mejô ô nga tôbane nye ; ane Nsisme Zambe ô nga dañe zu be nye ngu, ane a nga kulu mejô zañe jap. 11 Nde a nga bo na, éyoñ ba bese be nga taté yeme nye be nga yene na, ba be bekulu mejô be kulu'u mejô, éyoñ éte bôte bebien be nga ke b'ajôane na, Za jam a kuiya be mone Kis di ? Ye Saül fe a nto mô't ya bekulu mejô ? 12 Ane mô'te wua ya vôm ate a nga yalan a jô na, Esa wo'pe ke a ne za ? Ajô te jam ete e nga bo nkana na, Ye Saül fe a nto mô'te ya bekulu mejô ? 13 Eyoñ a nga mane kulu mejô, ane a nga suan éto ya ékôndô'ô yôp.

14 Ane ésa mongô Saül a nga jô ba mbo éaé wé na, Mi nga ke vé ? Nye na, A jeñe bijakas ; éyoñ bi nga yene na, bi nji yené, bi nga ke be Samuel. 15 Ane ésa mongô Saül a nga jô na, M'aye'elane wo na, ô kate ma jam Samuel a ga jô wo. 16 Nde Saül a nga jô ésa mongô na, A nga tu'a kate bia na, bijakas bi yenéya. Ve a nji kate nye mam Samuel a nga kobô ajô ya njôane bôt.

17 Ane Samuel a nga loene bôt be sulan be Jehova Mitspa ; 18 ane a nga jô bone be Israël na, Avale di nde Jehova, Zambe ya Israël, a jô na, Me nga soo Israël Égypte, a vaa mia mo me bôte ya Égypte, a mo meyoñe mese me nga kpwe'ele mia : 19 Ve mô'se wu mi beneya Zambe wônan, nnye ate émien a wô'ô nyii mia mfa'a ya mbia be mam menan mese, a minju'u mienan ; nde mi maneya jô nye na, Momo, ve tel'é bia njô bôt. Ajô te éyoñe ji lita'ane menyôle menan asu Jehova ane meyoñe menan me né, ane betoyini benan be né. 20 Nalé Samuel a nga zu meyoñe mese ya Israël bebé, ane ayoñe Benjamin é nga nyoñban. 21 Ane a nga zu ayoñe Benjamin bebé, ane menda me bôte map me né ; a nda bôte ya Matri é nga nyoñeban ; a Saül mone Kis a nga nyoñeban ; ve éyoñe be nga jeñe nye, te ke ngule ya yene nye. 22 Ajô te be nga beta sili Jehova na, Ye mô't mfe ya zu nne a ngenan ? Ane Jehova a nga yalane na, Mi lô, a sobô mimbé été. 23 Ane be nga ke mbi a nyoñe nye wôé ; éyoñ é nga tebe tetele bôt été, ane a nga señesane bôte bese nlô yôp nné ane bitu. 24 Ane Samuel a nga jô bôte bese na, Fomba'ane nyô Jehova a tobeya, na, mfe a nji bo aval ane nye bôte bese été ? A bôte bese be nga bete metyiñe yôp, a jô na, Enyiñ njô bôt é bo' ayap.

25 Eyoñ éte Samuel a nga kate bôt aval njôan d'aye boban, a tili de kalate, a naane nye asu Jehova. Ane Samuel a nga suu bôte bese be ke, mô't ase nda jé. 26 Ane Saül nga ke fe nda jé Guibéa ; a ngum

nsamba Zambe a nga nambe minlem, ñwô ba be be be nga ke. 27 Ve bôte bevo'o be mbe zesé bôt be nga jô na, Môte nyô a ye nyii bia aya ? Ane be nga biasé nye, te ke zu ve nye jôm. Ve a nji jô éfia.

11 Ane Nachascsh, mon Ammonite a nga zu vule minkane ya wosane Jabès-Galaad : ane bôte bese ya Jabès be nga jô Nashasch na, Bo'o bia élat, wôna bi aye bo wo ésaé. 2 Ane Nacshasch mon Ammonite a nga jô be na, Zen bia be mia bi aye bi je, é ne na, be tupe mia mise ya mbo nnôm mese ; ajô te nde m'aye ve de Israël ase ôson. 3 Ane bemvendé ya Jabès be nga jô nye na, Jibi'i bia melu zañbwa, bi tame lôme bôt minné mise ya Israël ; nge mô't a ye bo te zu nyii bia, éyoñ éte bi aye zu be wo. 4 Ane minlômane mite mi nga kui Guibéa nlame Saül, a kobô mejô mete melo me bôt : a bôte bese be nga bete metyiñe yôp, a yôn. 5 Ane Saül a nga zu a tôñe beyôm binyaka be so' ésaé afup ; nde Saül a nga jô na, Jé j'abo bôt, ane b'ayôn, ? Ane be nga kaye nye mejô me bôte ya Jabès.

6 Eyoñ Saül a nga wô'ô mejô mete Nsisime Zambe ô nga dañe zu be nye ngu, ane a nga dañe yaa. 7 Ane a nga nyoñe beyôm binyaka bebaé, a sañe be afus afus, a lôme de minné mise ya Israël mo minlôman , a jô na, Mô't ase a bo te zu tôñe Saül ba Samuel, aval ete b'aye bo beyôm binyaka bé. Ane woñe ya Jehova ô nga bi bôt, be ve kôlô si aval ane mô'te wua. 8 Ane a nga lañe be tañ Bèzek ; bone be Israël be mbe betoyini mintete mila, a bôte ya Yuda betoyini mewôm mela. 9 Ane be nga jô minlôman mi nga zu na, avle di nde mi aye ke kate bôte ya Jabès-Galaad, na, Akiti éyoñ vian vi aye nyan, mi aye yene nyian. Ane minlôman mi nga zu kate bôte ya Jabès foé ; ane be nga vak. 10 Ajô te bôte ya Jabès be nga jô na, Akiti bi aye zu be mia, mi bo bia jam ese mi lô mvaé ya bo. 11 A nga bo na, tyé kpwa ate, Saül a nga kandé bôt fasa'a éla ; ane be nga ke kui zañe minkan mmombane ya tyé, a wôé Beammonite akekui zañe mô's : a nga bo na, ba be nga li'i be nga mane tyamelan, bôte bebaé te fe bo nsamba wua.

12 Ane bôt be nga jô Samuel na, Nyô a nga jô na, Ye Saül a ye jô'ô bia, a ne za ? za'a bôte bete, bi wôé be. 13 Ane Saül a nga jô na, B'aye ke wôé mô't mô'se wu ; amu den Jehova a boya jame ya nyian Israël éte.

14 Eyoñ éte Samuel a nga jô bôte na, Za'a bi keane Guilgal, a beta kôm njôane ya meyoñ mfefé nkôman vôm ate. 15 Nde bôte bese be nga ke Guilgal ; vôm ate be nga télé Saül njô bôt asu Jehova Guilgal ; a vôm ate fe be nga tyi'i biôm bi ne mimveane ya bo mvo'é asu Jehova ; a vôm ate Saül ba be bôte bese ya Israël be nga dañe vak.

12 Ane Samuel a nga jô Israël ase na, Tama yenan, me wô'ôya tyiñe jenan mam mese mi nga jô ma, a me teléya mia njô bôt. 2 Eyoñe ji mi lô, njô bôt ate a nga wulu mia mis ; me ke me nto nnôm a nyup nlô ; mi lô fe bo be fam bam be ne be mia : a ma, me wuluya mise menan aso mongô azukui mô'se wu. 3 Ma he

Rev. Matthias MEYE

Secrétaire Général 1961

nyô : bo'ola'ane ma asu Jehova, a asu nyô a ne ñwo'an mbone wé : me nyoñya nnôm ényaka be za ? me nyoñya éjakas be za ? za me nyoñya jôm a medu'an ? za me nga kpwe'ele ? mo me za me nga nyoñe tañe ya dipe me mis ? nalé m'aye bulane mia je. 4 Be na, O nji nyoñe bia jôm a medu'an, nge kpwe'ele bia, nalé fe ô nji ke nyoñe jôm mo me mô. 5 Ane a nga jô be na, Jehova a ne ngaa ya bo'olô mia, a nyô a ne ñwo'an mbone wé a ne fe ngaa môse wu, na, mi nji ke koé jôm mo mam. Be na, A ne ngaa.

6 Ane Samuel a nga jô bôte na, Jehova, nnye ate a nga télé Moïse ba Aaron, a soo beéso benan si ya Égypte. 7 A jô te éyoñe ji tama teban ne séé ! me ye'elane mia asu Jehova ajô ya zôsô mimboane mise ya Jehova, mmie mite a nga bo mia a beéso benan. 8 Eyoñ Jacob a manyea ke Égypte, a beéso benan be nga yône be Jehova, éyoñ éte Jehova a nga lôm Moïse ba Aaron, mbe be nga soo beéso benan Égypte, a toé be vôme nyô. 9 Ve be nga vuane Jehova Zambe wop ; nde a nga kuane be mo me Sisera, évet nsamba mewosane ya Hatsor, a kuane fe be mo Bephilistin, a mo me njô bôt ya Moab ; ane be nga wosane be. 10 Nde be nga yône be Jehova, a jô na, Bi maneya bo abé, amu bi li'ya Jehova, a bo Bebaal a Beastarté bisaé : ve éyoñe ji tame nyii bia mo besiñe bangan, wôna bi aye bo wo ésaé. 11 Ane Jehova a nga lôme Jerubbaal, a Bedan, a Jephté, a Samuel, a nyii mia mo besiñe benan mimfa'a mise ; nalé mi nga tabe mvo'é. 12 Eyoñ mi nga yene na, Nachasch njô bôte ya bone be Ammon a zuya wosane mia, mi nga jô me na, Momo, ve njô bôt a ye jôô bia ; éyoñ éte Jehova Zambe wônan a to njô bôt wônan. 13 Ajô ete éyoñe ji, fomba'ane njô bôt mi maneya top, nyô mi nga ja'é : mi lô, Jehova a teléya mia njô bôt. 14 Nge mi aye ko Jehova woñ, a bo nye ésaé, a vô'ôlô tyiñe jé, a bo te ben atiñe Jehova, a nlé fe nge mia be njô bôt a jôô mia mi aye bo betôñe be Jehova Zambe wônan, mvaé : 15 ve nge mi aye bo te vô'ôlô tyiñe Jehova, ve ben atiñe Jehova, wôna wo ya Jehova w'aye bo mia ngame yat aval ane ô nga to beéso benan ngame yat. 16 Ajô te éyoñe ji tama teban ne séé ! a yene beta jam Jehova a ye bo mise menane nyô. 17 Ke nkôan nlisi ô ne den ? M'aye loene be Jehova, a lôm ndum mveñ a mveñ ; nalé mi aye yem a yene na, abé mi nga bo mise me Jehova, nja'an mi nga ja'é njô bôt, e ne anen. 18 Nalé Samuel a nga loene be Jehova ; a Jehova a nga lôm ndum mveñ a mveñ môs ôte : nde bôte bese be nga dañe ko Jehova ba Samuel woñ.

19 Ane bôte bese be nga jô Samuel na, Ye'ela'ane Jehova Zambe wôé ajô bebo bisaé bôé, bi bo te wu ; amu bi maneya kô'ôla'ane mam abé mangan mese a mbia jame nyô, na, bi nga ja'é njô bôt. 20 Ane Samuel a nga jô bôte na, Te koane woñ : mi boya fo'o abé te se ; ve jame da, te yalane feñ ntôñan mi atôñ Jehova, ve bo'ane Jehova ésaé a minlem mienan mise : 21 te yalane zene fe ; amu éyoñ éte mi ne viane tône mam me ne momo me se ngule ya volô nge nyii mô, amu me ne momo. 22 Amu Jehova a ye ke jô'é bôte bé amu ajô ya beta jôé wé, amu Jehova a nga yene mvaé ya bo mia ayoñe bôte be émien. 23 Mfa'a wome fe, te ke'e bébé na, me bo Jehova abé ya jô'é meye'elan ajô denan : ve m'aye ye'ele mia zen e ne mvaé a zôsô. 24 Ve na, koane Jehova woñ, a tu'a bo nye ésaé a minlem mienan mise ; mi fasan abime beta be mam a boya mia. 25 Ve nge mi aye ke ôsu a bo abé, mia be njô bôte wônan, mi aye jañ bebaane.

13

Saül a mbe mimbu [mewôm menyin] éyoñ a nga taté jôô bôt ; éyoñ a nga mane jôô Israël mimbu mibaé, 2 Saül a nga tope befame ya Israël betoyini bela, betoyini bebaé ya été be nga to be Saül Micmasch a nkôle Béthel, a toyini wua a nga to be Jonathan Guibea ya Benjamin : mfa'a ya bôte bevok, a nga lôme môl ase nda éndelé jé. 3 Ane Jonathan a nga bôe nkane Bephilistin ô mbe Guéba ; a Bephilistin be nga wô'ôtane jam ete. Ane Saül a nga loñe toñ si se, a jô na, Behéberu be wô'ôk. 4 Ane Israël ase a nga wô'ô be kate'e foé na, Saül a bôéya nkane Bephilistin, a wô'ô fe na, Israël a nto mbia jôm mise Bephilistin. Ane bôt bôt be nga mane sulane Guilgal, be tôñe' Saül.

5 Ane Bephilistin be nga sulane vôme wua, be kômbô'ô wosan Israël, be bili bewagon ya bita betoyini mewôm mela, a bôt b'awulu bikabela yôp betoyini besaman, a bôte befe abui ane nsele' ô ne nsa'a mañ : ane be nga zu, a vule minkan Micmash, Beth-Aven mfa'a jôp d'atôô. 6 Eyoñ bôte ya Israël be nga yene na, be nto mbia vôm (amu bôt be nga wô'ô njuk), éyoñ éte bôt be nga ke b'asobô mibase mekok, a bisaé, a mekok, a bikôtôk, a bibé été. 7 Behébreu bevo'o fe be nge mane dañe Jourdain a ke si ya Gad a Galaad ; ve mfa'a ya Saül, a ngenan a too e Guilgal, a bôte bese be nga tôñe nye, be fô'ôba'an.

8 Ane a nga yange melu zañbwa, tañe melu Samuel a nga tiñeti : ve Samuel a nji zu Guilgal ; a bôt be nga tyamelane nye. 9 Nde Saül a nga jô na, Za'ane me mvean b'adi'i nduan nne, a mimveane ya bo mvo'é. Ane a nga tyi'i mvean b'adi'i nduan. 10 A nga bo na, ane a mane tyi'i mvean b'adi'i nduan, a teme na, Samuel a nga zu ; ane Saül a nga kôlô si a ke tôbane nye, a kômbô batane nye. 11 Ane Samuel a nga jô na, ô boya jé ? Saül na, Amu m'ate yene na, bôt be nga tyamalane ma, wo fe ô nji so tañe melu me mbe ntiñetan, nalé fe Bephilistin be nga sulane vôme wua Micmasch ; 12 ajô te m'ate jô na, Eyoñe ji Bephilistin b'aye zu kui be ma Guilgal, a me ngenane te sili mvam be Jehova : ajô te m'ate tindi mamien, a tyi'i mvean b'adi'i nduan. 13 Ane Samuel a nga jô Saül na, O boya akut ; ô nji ba'ale atiñe Jehova Zambe wôé, a nga tiñeti wo : amu Jehova a nga yemete njôan w'ajôô Israël nnôm éto. 14 Ve éyoñe ji njôane wôé w'aye ke ôsu : Jehova a jeñeya môl a funan ane nleme wé, a Jehova a teléya nye a bo évet be bôte bé, amu ô nji ba'ale jam jam Jehova anga tiñeti wo. 15 Ane Samuel a nga kôlô si, a kôlô Guilgal a ke Guibéa ya Benjamin.

Ane Saül a nga lañe bôt be nga to be nye, befam bebaé mintete misaman. 16 Saül, a Jonathan mone wé, a bôt be nga to be be, be nga to Guéba ya Benjamin : ve Bephilistin be nga to minkan Micmash. 17 Ane besa biôm be nga so minkane Bephilistin minsamba mila : nsamba wua ô nga yale zen j'ake Ophra, akui si ya Schual ; 18 nsamba mbok ô nga yale zen ya Beth- Horon ; a nsamba ôvok ô nga yale zen ya nné ô lô mbi'ili ya Tseboïm mfa'a ya fé.

19 Nlui bityé a nji bo si se ya Israël ; amu Bephilistin be nga jô na, Behébreu be za lui minkpwaté mekôn mfa'a wop ; 20 ve bôte bese ya Israël be nga bo be kele' be Bephilistin môl ase a kele jep étyé a senane je si, a ôfak, a ôvôn, a ébak ; 21 ve be nga bili ñyô mfa'a ya bibak, a mfa'a ya afak, a mfa'a ya bilum, a mfa'a ya avôn, amfa'a ya soñete mekoñe binyaka. 22 Ajô te a nga bo na, môse ya mewôsan, nkpwaté mekôn

Rev. Matthias MEYE

Secrétaire Général 1981

nge akoñ bi nji bo mo me môť éziñe ya bôt be Saül ba Jonathan : biôm bite bi mbe ve be Saül ba Jonathan mone wé mone wé. 23 Ane nkane Bephilistin ô nga ke tabe fandane minkôle ya Micmasch.

14 A nga bo na, môs éziñ, Jonathan mone Saül a nga jô ndôman é nga bo é beke'e nye biôm mewosana na, Za'a bi ke nkane Bephilistin ô ne yate valé. Ve a nji kat ésa wé. 2 Saül a nga to Guibea étune ya susu'a, élé ya grenadier si é mbe Migron : a bôt be nga to be nye be mbe befam bebé mintete misaman ; 3 a Achija mon Achithub, monyañ

I-Kabod, mone Phineés, mon Eli, prêtre Jehova a to Silo, a be'e éphod, a mbe fe été. Bôt be nji yeme na Jonathan a keya. 4 Zañe ya mefandane ya minkô, mme Jonathan a nga kômbô lôť a ke nkane Bephilistin, mekôm me nge tele, di mfa'a wua, di mfa'a mbok : da é to jôé na, Botsets, da vo'o ke na Séné. 5 Akôme da é nga tele mfa'a ya nord e yené'é Micmasch, di vok mfa'a ya sud e yené'é Guéba.

6 Ane Jônathan a nga jô ndôman é nga bo é beke'e nye nye biôm mewosane na, Za'a bi dañ a ke nkane ya ba be ne te ntyi'ane meteyele ba : éyoñ éziñ Jehova a ye volô bia jam ; amu jôm é nji kame Jehova nyian a nyii bôt, to anyii abui, to a nyii tyôtyoé. 7 Ane mbe'e biôm mewosane wé a nga jô nye na, Bo'o jam ese e ne wo nlem : nkelek, bia wo, ane nleme wôé w'anye'e. 8 Nde Jonathan a nga jô na, Nke bi dañ a ke be bôte bete, a bi aye liti be menyôle mangan. 9 Nge b'aye jô bia na, Teba'an, akekui bi aye zu be mia ; wôna bi aye tebe vôm bi tele, te bet a ke be né. 10 Ve nge b'aye jô bia na, Za'a betan bi ne nne ; wôna bi aye bet ; amu Jehova a vey a be mo mangan : jam ete d'aye bo bia ndem. 11 Ane bebaane be nga liti nkane Bephilistin menyô : ane Bephilistin be nga jô na, Tama yenan, Behébreu be nga so mefule mesi vôm be nga ke b'asobô. 12 Ane befam ya nkan be nga jô Jonathan ba mbe'e biôm mewosane wé na, Za'a betan bi ne nne, bi aye liti mia jam. Ane Jonathan a nga jô mbe'e biôm mewosane wé na, Za'a tôñe ma ; amu Jehova a vey a be mo me Israël. 13 Ane Jonathan a nga bet a ya'é a mo a mebo, mbe'e biôm mewosane wé a tôñe' nye : ane be nga ku asu Jonathan ; a mbe'e biôm mewosan a nga zu a jili be mvus. 14 Nwôane ya ôsu ôte, ñwô Jonathan ba mbe'e biôm mewosane wé be nga wôé bôt, ô mbe éyoñ éziñ befam mewôm mebaé, vôm ate a mbe nté ane w'ave' étun nnoñe ya mon afup. 15 Benyeñenyeñe be nga mane bi bôte ya minkan, a ba be nga to fé, a bôte bese ; bôte ya nkan a ba be nga ke minsa be nga fô'ôbane fe ; a si é nga fô'ôsan : nalé ate benyeñenyeñe be nga dañedañ.

16 Ane bemombô be Saül mfa'a ya Guibea ya Benjamin be nga fombô ; a teme na, jama bôt ate a nga tyaman, a ke li a li. 17 Eyoñ éte Saül a nga jô bôt be nga to be nye na, Lañane bôt eyoñe ji, a yene nyô a kôlôya be bia. Eyoñ be nga mane lañ, ane be nga yene na, Jonathan ba mbe'e biôm mewosane wé be nji bo été. 18 Ane Saül a nga jô Achija na, Za'a éwolo Zambe nne. Amu melu met éwolo Zambe é mbe wôé nsamba bone be Israël. 19 A nga bo na, nté Saül a nga kobô prêtre, zô'é ya minkane Bephilistin é nga ke ôsu a nen : ane Saül a nga jô prêtre na , Tame vaa wo . 20 Ane Saül ba bôte bese be nga to be nye be nga

sulane vôme wua, a ke mewosan : a zu koé na, môt ase a baké'é nyô mbo'o nkpwaté mekôn, ane be nga bôlan étua beta mbôlan. 21 Behébreu be nga to be Bephilistin aval ane a be nga bo be bo'ok, a tôñe be minkan, be so' afôla si te se, mbe fe be nga kôñelan a fubu ngam Beisraélite be nga to be Saül ba Jonathan. 22 Nalé fe bôte bese ya Israël be nga mane ke sobô si minkôle ya Éphraïm, éyoñ be nga wô'ô na, Bephilistin be nga tup, mbe fe be nga tôñe be ngu, be wosa'an. 23 Nalé ate Jehova a nga nyii Israël môs ôte : a mewosan me nga lôl ôsu bebé Beth-Aven.

24 Môs ôte bôte ya Israël be nga yen njuk ; amu Saül a nga mane tiñeti bôt nya ntiñetane na, Biyo'é bi bo'o be môt a ye di bidi ve akekui mam me ngô'é , a akekui m'aye kunebane be besiñe bam. Ajô te bôte bese, te ke môt a nga tye'e bidi. 25 Ane bôte bese be nge nyin afan ; wôé w'ajô'ane si vôm ate. 26 Eyoñ bôt be maneya kui afan été, a zu koé na, wôé w'ake w'atoé si : ve te ke môt a nga ke wo anyu ; amu bôt be nga ko atiñe woñ. 27 Ve Jonathan a nji wôk éyoñ ésa wé a nga tiñeti bôt atiñe ete : ajô te a nga sam asu ntum a nga bili mo, a dupe de ésia wôé été, a ke wo wé anyu ; ane mise mé me nga kuiban. 28 Eyoñ éte môte wua ya nsamba bôt a nga kobô, a jô na, Eso a te tu'a tiñeti bôt atiñe na, Biyo'é bi bo'o be môt a di bidi môse wu. Nde bôt be nga to atek. 29 Eyoñ ée Jonathan a nga jô na, Tate wom a maneya ndeñele si nyô : m'aye'elane mia na, yenan ane mise mam me maneya kuiban, amu m'ate tye' ôyôme wôé vi. 30 Ngumane ke bôt nde b'ate di nya ndiane den mfa'a biôm b'ate sa, bi b'ate yene be besiñe bap ? amu éyoñe ji be nji wôé bôt beta ñwoan nsamba Bephilistin.

31 Môs ôte be nga wôé Bephilistin akôlô Micmasch akui Ajalon. Bôt be nga dañe tek ; 32 ane bôt be nga ke mimbi mfa'a ya biôm be nga sa, a nyoñe mintômba, a beyôm binyaka, a bone binyaka, a ke b'awôé bie si si ; a bôt be nga di bie a metyi mese. 33 Nde be nga kate Saül na, Tame yen, bôt b'abo Jehova abé, vôm b'adi a metyi mese. Ane a nga jô na, Mi boya njoñ : feneka'ane beta ako'o môse wu vôm me to. Saül a nga jô fe na, Kenga mialane bôt été, a jô be na, Môt ase a za'a nnôm ényaka wé be me nne, a môt ase a ntômba wé, a wôé bie nne, a di ; te boane Jehova abé a ndian a metyi mese. Nde bôte bese môt ase a nga so a nnôm ényaka wé alu te, a wôé bie valé. 35 Ane Saül a nga lôñe Jehova autel : nnye ate a mbe autel ôsu a nga lôñe Jehova.

36 Ane Saül a nga jô na, Bi tame sis a tôñe Bephilistin alu, a sa be biôm akekui tyé j'aye lende, a bi aye bo te ke li'i be môt. Be na, Bo'o jam ese ô lô'ô mvaé. Eyoñ éte prêtre a nga jô na, Bi tame zu bebé be Zambe va. 37 Ane Saül a nga sili fe'e be Zambe na, Ye me sis a ke tôñe Bephilistin ? Ye w'aye ve me mo me Israël ? Ve a nji yalane nye môs ôte. 38 Nde Saül a nga jô na, Za'an nne mia bivete bise ya bôt ; a yemelan a yen vôm abé d'ate boban môse wu. 39 Amu na, ane Jehova a vee, nnye a wô'ô nyii Israël, ja'an e ne be Jonathan mone wom, ve aye fo'o wu. Ve te ke môte wua ya bôte bese a nga yalane nye. 40 Eyoñ éte a nga jô Israël ase na, Mi tebe'e ngama jia, a bia Jonathan mone wom bi aye tebe ngame fok. Ane bôt be nga jô Saül na, Bo'o jam ô lô mvaé. 41 Ajô te Saül a nga jô Jehova, Zambe ya Israël na, Liti'i zôsô. Nde asimba e nga bi Jonathan ba Saül ; ve bôt be nga fam. 42 Ane Saül a nga jô na Bo'an asimba zañe bia Jonathan mone wom. Ane e nga bi Jonathan.

43 Eyoñ éte Saül a nga jô Jonathan na, Kate'e me jam w'ate bo. Ane Jonathan a nga kate nye, a jô na, M'ate fo'o tye'ôyôme wôé a asu ya ntum m'abili mo ; nde m'ayiane wu. 44 Ane Saül a nga jô na, Zambe a bo' aval ete, a jam afe d'adañ ; amu w'aye fo'o wu, A Jonathan. 45 Ane bôt be nga jô Saül na, Ye Jonathan a ye wu, nyô a boya aka'a beta jam ya nyii bôte di Israël été ? Te ke'e bebé : ane Jonathan a vee, koñ ésile jia ya nlô wé j'aye ku si. Amu ba Zambe b'ate bo mam môse wu. Nalé bôt be nga nyii Jonathan, a bo te wu. 46 Eyoñ éte Saül a nga jô'é ntôñane a nga tône Bephilistin ; a Bephilistin be nga ke vôme wop.

47 Eyoñ Saül a nga mane nyoñ éto ya jôô Israël, a nga wosane besiñe bé bese mimfa'a mise, mfa'a ya Moab, a mfa'a ya bon be Ammon, a mfa'a ya Édom, a mfa'a ya bejô bôte ya Tsoba, a mfa'a ya Bephilistin : mfa' ôse a nga kôñelan, a nga vo be. 48 A nga bo éwôlô, a bôé Beamalécite, a nyii Israël mo me ba be nga sa be.

49 Bo be fam be Saül be mbe na, Jonathan, a Jischvi, a Malkischua ; a bengone bé bebaé be mbe môé na : jôé ntôle na, Mérab, a jôé mongô ke na, Mical : 50 a nga Saül a mbe jôé na , Achinoam ngon Achimaats. Evete ya nsamba mewosane wé é mbe jôé na, Abner, mone Ner, ésa mongô Saül ; 51 Kis a mbe ésa Saül ; a Ner ésa Abner a mbe mon Abiel.

52 Melu mese Saül a nga to, bita bi nga to abé be Bephilistin ; éyoñ ése Saül a nga yen éwôlô môé, nge ñyoyo'o môé, a nga nyoñe nye be émien.

15 Ane Samuel a nga jô Saül na, Jehova a nga lôme ma me wo'o wo mbon ô bo njô bôte ya be Israël : ajô te éyoñe ji tame vô'ôlô tyiñe ya mejô me Jehova. 2 Avale di nde Jehova ya minsamba mewosan a jô, na, Me yeneya jam Amalek a nga bo Israël, aval ane a nga telé émiene zen a wosane nye, éyoña nga so Égypte. 3 Ajô te kele' bôé Amalek éyoñe ji, a jiane biôm bise be bili ne meñ ! te ko be éngôngo ; ve wôé to fam to minga, nkeñelé ba nyañabé, nnôm ényaka ba ntômba, chameau ba éjakas.

4 Ane Saül loene bôt, a lañe be tañ Thelaïm, bôt b'awulu si betoyini mintete mibaé, a bôte ya Juda betoyini awôm. 5 Ane Saül a nga ke nlame ya Amalek, a sobô mbi'ili été. 6 Ane Saül a nga jô Bekénien na, Kôla'ane si, mi ke a kôlô zañe ya Beamalécite été, me za wôé mia ba be awôé da ; amu mi nga liti bone be Israël bese mvam, éyoñ be nga so Égypte. Nalé Bekénien be nga kôlô zañe Beamalécite été. 7 Ane Saül a nga bôé Beamalécite, akôlô Havila zen w'ake Schur, nnye a ne bebé nné ya Égypte. 8 Ane a nga bi Agag njô bôte ya Beamalécite vevee, a jiane bôte bese ne meñ a meyo me nkpwaté mekôn. 9 Ve Saül ba be bôt be nga nyii Agag, a biôm bi nga dañe mvaé mfa'a ya mintômba, a beyôm binyaka, a betit be ne avem, a bone mintômba, a biôm bise bi mbe mvaé, te kômbô jiane bie ne meñ ! ve jôm ése é mbe abé a zesé, jili éte be nga jian ne meñ !

10 Eyoñ éte Jehova a nga zu be Samuel, a jô na, 11 M'ajôban amu me teléya Saül njô bôt ; amu a bulane ya mvus ntôñane a nga tôñe ma, a nji bo metiñe mam. Ane Samuel a nga yaa ; a yône be Jehova ngum alu. 12 Tyé kpwa, ane Samuel a nga kune kôlô si a ke tôbane Saül ; ane be nga kate Samuel na, Saül a nga zu Carmel, ô lô a nga telé ako'o ndem mfa'a wé, a yale , a ke ôsu, a lumbu a ke Guilgal. 13 Ane Samuel a nga ke be Saül ; a Saül a nga jô nye na, Jehova abota'ane wo : me boya atiñe Jehova. 14 Ane Samuel a nga jô na, Nge nalé, ntate mintômba w'ajaé me melo, a nsumu'u beyôm binyaka m'awôk, bi ne jé ? 15 Saül na, Be nga soo bie mfa'a ya Beamalécite ; amu bôt be nga nyii mintômba a beyôm binyaka, bi bi nga dañe mvaé, amu b'aye tyi'i bie Jehova Zambe wôé ; ve bi nga jiane bi bivo'o ne meñ ! 16 Eyoñ éte Samuel a nga jô Saül na, Tebe'e, me tame kate wo mam Jehova a te jô me alu ya den. Ane a nga jô nye na, Jô'ôk.

17 Ane Samuel a nga jô na, A kôsa bo ô mbe tyôtyoé mise môé, ye be nji telé wo ô bo nlô meyoñe ya Israël ? A Jehova a nga wo'o wo mbon ô bo njô bôte ya Israël ; 18 nde fe Jehova a nga lôme wo dulu, a jô na, Kele' jian mbia be bôte bete Beamalécite ne meñ ! a wosane be azukui b'aye mane jañ. 19 Ajô te amu jé ô nga bo te wô'ô tyiñe Jehova, ve bo avôle ya sa biôm, a bo mam me ne abé mise me Jehova ? 20 Ane Saül a nga jô Samuel na, Ya, me boya tyiñe Jehova mewôk, me keya zen Jehova a nga lôme ma, ma sooya fe Agag njô bôte ya Amalek, nalé fe me maneya jiane Beamalécite ne meñ ! Ve bôt, mbe be nga sa biôm, mintômba a beyôm binyaka, bi bi nga dañ mvaé mfa'a ya biôm bi ne ntiñetane ya jañ, amu b'aye tyi'i bie Jehova Zambe wôé Guilgal. 22 Ane Samuel a nga jô na, Ye Jehova a nye'e mimvean b'adi'i nduan a biôm b'atyik, aval ane a nye'e mewô'ô ya tyiñe Jehova ? O lô, Mewôk m'adañe biôm biôm b'atyi'i mvaé, a mewôk m'adañe mevoñe beyôm mintômba. 23 Amu melo me ne aval ane abé ya mboane bemvi'i, a ntip nlem ô ne aval ane nkañan ngunemelan a minsek. Amu ô beneya ajô Jehova, nnye fe a beneya wo ô bo njô bôt.

24 Ane Saül a nga jô Samuel na, Me boya abé ; amu me tyameya atiñe Jehova, a mejô môé, amu me nga ko bôte woñ, a wô'ô tyiñe jap. 25 Ajô te éyoñe ji, m'aye'elane wo na, jame' abé dam, ô beta kôñelan a ke nsamba wom, nde te m'aye k'añe Jehova. 26 Ane Samuel a nga jô Saül na, M'aye ke bulan nsamba wôé ; amu ô beneya ajô Jehova, a Jehova a beneya wo ô bo njô bôte ya Israël. 27 Eyoñ Samuel a nga kôñelan, a ye'e kôlô, Saül a nga bi nye mfa'a ya ézingi si, je ve nyaé. 28 Ane Samuel a nga jô nye na, Jehova a nyabeya wo njôane ya Israël môse wu, a vey a wô môt a ne wo bébé, nnye ate a dañe wo mvaé. 29 Nalé fe na, Ngule ya Israël a ye laa minsos nge jôban ; amu a nji bo môt ane a yiane kôñelan. 30 Eyoñ éte a nga jô na, , Me boya abé : ve ma'aye'elane wo na, jibi'i wumu me éyoñe ji mise bemvendé ya bôte bam, a mise me Israël, a beta kôñelan a ke nsamba wom, nde te m'aye kañe Jehova Zambe wôé. 31 Nalé Samuel a nga kôñelan a tôñe Saül ; a Saül a nga kañe Jehova.

32 Eyoñ éte Samuel a nga jô na, Za'ane me Agag njô bôte ya Beamalécite nne. Ane Agag a nga zu be nye asu ne njema ! A Agag a nga jô na, Ayôle ya awu e lôteya fo'o. 33 Ane Samuel a nga jô na, Aval ane nkpwaté mekône wôé ô maneya li'i binga te bon, aval ete nyua a ye li'i te mon binga été. Ane Samuel a nga

sañ Agag afus asu Jehova Guilgal.

34 Jam ete e maneya,

ane Samuel a nga ke Rama ; a Saül a nga ke nda jé Guibea ya Saül. 35 Samuel a nji fe beta ke yene Saül akekui môs a nga wu ; amu Samuel a nga yi Saül : a Jehova a nga jôban vôm a nga télé Saül njô bôte ya Israël.

16 Ane Jehova a nga jô Samuel na, W'aye yi Saül ntaa vé, vôm me beneya nye a bo njô bôte ya Israël ? jalé'é nla'a wôé mbon, a ke : m'aye lôme wo be Isaï môte ya Bethléhem ; amu me yeneya njô bôt mfa'a wom be bone bé. 2 Ane Samuel a nga jô na, M'aye ke aya ? nge Saül a wô'ô de, a ye wôé ma. Ane Jehova a nga jô na, O kele' étoñ nga ényaka, a jô na, Me soya tyi'i Jehova biôm. Nde ô lo'ene fe Isaï ntyi'ane biôm ôte, a m'aye liti wo jôm w'aye bo : w'aye me wo'o nyô m'aye tote wo jôé, mbon. 4 Ane Samuel a nga bo ane Jehova a nga jô, a ke Betlhéem. Ane bemvendé ya nlam be nga ke tôbane nye, be fô'ôban, a jô na, Ye w'azu mvo'é ? 5 Nye na, Mvo'é ; m'azu tyi'i Jehova biôm : kômesa'an, mi zu bi ke ntyi'ane biôm. Ane a nga tun Isaï a bo be fam bé, lo'eane be ntyi'ane biôm ôte.

6 A nga bo na, éyoñ be nga mane so, a ngo fombô Éliab, ajô na, Nyô aye wo'oban mbone ya Jehova, nnye a tele fo'o asu dé nyô. 7 Ve Jehova a nga jô Samuel na, Te fombô asu dé, nge nté nyôle wé ; mu me beneya nye : amu Jehova a nji yen aval ane môt a yen ; amu môt a fombô jôm a yen atan, ve Jehova a fombô nlem. 8 Ane Isaï a nga loen Abinadab, a lôtô nye mise me Samuel. Ane a nga jô na, Sa ke nyô, Jehova a nji tope nye. 9 Ane Isaï a nga nyoñe Schamma, a lôte fe nye. Nye na , sa nyô, Jehova a nji tope nye. 10 Ane Isaï a nga nyoñe bo be fam bé zañbwa, a lôte be mise me Samuel. Ane Samuel a nga jô Isaï na, Jehova a nji tope ba. 11 Nde Samuel a nga jô Isaï na, Ye bone bôé be ne va bese ? Nye na a li'ya ve nyô a ne mongô, nnye a ba'ale mintômba. Ane Samuel a nga jô Isaï na, Lôme' môt a ke nyoñe nye ; amu bi aye tabe si ve éyoñ a ye kui va. 12 Ane a nga lôme môt, a zu nye vôm be nga to. A mbe évele, a to fe abeñ asu, a mvaé ya fombô. Ane Jehova a nga jô na, Kôlô'ô si, wokô'ô nye mbon ; amu nye ate nyô. 13 Ane Samuel a nga nyoñ nla'a mbon, a wo'o nye wô zañe bobenyañe bé : ataté môs ôte a ke ôsu Nsisime Jehova ô nga dañe zu be David ngu. Ane Samuel a nga kôlô si a ke Rama.

14 Ane Nsisime Jehova ô nga kôlô be Saül, a mbia nsisim a so be Jehova a nga ndeñele nye. Ane bebo bisaé be Saül be nga jô nye na, Tame yen mbia nsisim a so be Zambe a ndeñele wo. Tate wongan a tame tiñeti bebo bisaé bôé éyoñe ji, ba be to be wo, na, be jeñe môt a ne atyeñe ya bôm éngombé : a ye bo na, éyoñ mbia nsisim a so be Zambe a zuya be wo, a ye bôm a mo mé, a w'aye bo mvo'é. 17 Ane Saül a nga jô bebo bisaé bé na, Jeñane ma môt a yeme bôme mvaé, mi zu nye be ma. 18 Ane môte wua ya bendôman a nga yalan a jô na ; Tame yen , me nga yene mon Isaï éziñ, môte ya Bethléhem, a ne atyeñe ya bôm, a ne fe éwôlô môte ya ayok, môta bita, a ne fe fe'e nkobô, a abeñe môt ; a Jehova a ne be nye : 19 Ajô te Saül a nga lôme minlôman be Isaï, a jô na, Lôme' me David mone wôé, a ne vôm mintômba mi né. Ane Isaï a nga nyoñ éjakas é be'e mbe'e fembé, a nde'e vin, a mone kabat, a lôme bie Saül mo me David

mone wé. 21 Ane David a nga kui be Saül, a tebe asu dé : nde a nga dañe nye'e nye ; ane a nga bo mbe'e biôm mewosane wé. 22 Ane Saül a nga lôme tyiñ be Isai na, M'aye'elane wo ô kañese na, David a tabe' asu dam ; amu a yeneya mvam mise mam. 23 A nga bo na, éyoñ mbia nsisim a so be Zambe a mbe be Saül, David a nga nyoñ éngombé, a bôme je a mo mé : nalé Saül a nga wô'ô mvaé, a bo mvo'é, a mbia nsisim a nga kôlô be nye.

17 Bephilistin be nga sulane minsamba mewosane miap mfa'a ya wosan ; ane be nga sulane soco, nnye a ne vôme ya Juda, a vule minkan zañe Soco a Azeéka, mfa'a ya Éphès-Dammin. 2 Ane Saül ba be bôte ya Israël be nga sulane fe, a vulu minkan mbi'ili ya Éla, a kôm bité ya wosan Bephilistin. 3 Bephilistin be nga tele nkôle mfa'a wua, Israël ke a tele nkôl mfaa'a mbok, mbi'ili ô to be zañ. 4 Ane mbene mot ô nga kôlô si minkane Bephilistin, ô to jôé na Goliath, môte ya Gath, a to nté menyî'i me mo mesaman a étun. 5 A nga be'e afô'ôlô mvot nlô, a be'e fe éwoman étyé nyô ; éwôman éte e mbe adit abima besicle be mvot betoyini betan. 6 a nga be'e bisolé mimbienne ya mvot mebo, a étun akoñe ya mvot é nga tyele fe zañe bitu. 7 A ntyen akoñe wé ô mbe abima mbôñe ya éfat ntiñe bindelé ; asu akoñ ébien e mbe adit abima besicle be étyé mintete misaman : a mbe'e ébene wé a nga tele nye ôsu. 8 Ane a nga tebe a loene minsamba mewosan ya Israël, a jô be na, Amu jé mi zuya kôm bité mewosan ? Ke ma me ne mone Philistin, mi ke bebo bisaé be Saül ? tobane mô't mfa'a wônan, a zu sis vôm me to. 9 Nge a ne ngule ya wosane ma, a wôé ma, wôna bi aye bo mia bebo bisaé ; ve nge ma m'aye dañe nye, a wôé nye, mi aye bo bebo bisaé bangan, a bo bia bisaé. 10 Ane mone Philistin ate a nga jô na, M'abiasé minsamba mewosan ya Israël môse wu ; va'ane me mô't, bia nye bi wosa'an. 11 Eyoñ Saül ba be bôte bese ya Israël be nga wô'ô mejô me mone Philistin mete, be nga bo ate'e minlem, a ko woñ abui.

12 David a mbe mone ya mon Éphratien nyô, môte ya Belhéhem-Juda, a to jôé na Isai, a mbe bo be fame mwom : mô't ate a mbe nnôme mô't melu Saül a nga to, nya nnômô mô'tô bôt été ; 13 Mintôle mi bo be fam mi Isai mila mi nga mane tôñe Saül mfa'a ya bita : bo be fam bé bete bela be nga ke bita be mbe môé na, Éliab ntô, a mvetane jé Abinadab, a nyô lale Schamma. 14 David nnye a mbe mongô ; a mintôle mila ya ôsu mi nga tôñe Saül. 15 David a nga bo a ndeñe' zañe ya akôlô be Saül a ke ve mintôba mi ésa bidi Bethléhém. 16 Ane mone Philistin ate a nga bo a kui' bebé mam me tyé a mam me ngô'é a liti nyô tañe melu mewôm menyin.

17 Ane Isai a nga jô David mone wé na, tame nyoñ nkoé ñyañane fône wu mfa'a ya bobeyoñ, a mimamane mi fembé awôme mi, a ji'a ke liti be minkan be bobeyoñ ; 18 nalé fe ô ke évete ya nsamba toyini wop befromage ba awôm, a yen ane bobeyoñ be né, a nyoñ ndem éziñ be be. 19 Nde ba be Saül, a bôte bese ya Israël, be nga to mbi'ili ya Éla, be wosa'ane Bephilistin. 20 Ane David a nga kune kôlô si e mam me tyé, a li'i mintômba be mba'ale, a nyoñe biôm a ke, aval ane Isai a nga tiñete nye ; ane a nga kui vôm bewagon be nga to, éyoñ éte nsamba meswosan w'ake mewosan ô nga yôtane bita. 21 Ane Israël ba

be Bephilistin be nga kôme bité mewosan, nsamba wua li, wu mbo'o li. 22 Ane David a nga li'i biôm mo me mba'ale mimbe'e, a mate a ke vôm bewosan be nga to, a batane bobenyañe bé. 23 Ba be be be kobô'ô, ateme na, mbene mô't ô nga zu, mone Philistin ya Gath ate, a to jôé na Goliath, a so'o minnoñe bewosan ya Bephilistin, a kobô avale mejô a nga bo a kobô'ô : ane David a nga wô'ô me. 24 Bôte bese ya Israël, éyoñ be nga yene mô't ate, be nga mate nye, a dañe ko woñ. 25 Ane bôte ya Israël be nga jô na, Ye mi yeneya mô't a soya nyô ? a soya fo'o na a biasé Israël : a ye bo na, mô't a ye wôé nye, njô bôt a ye ve nye akum abui, a ve fe nye ngo jé, a telé nda bôte ya ésa wé beti Israël été. 26 Ane David a nga kobô befam be nga to nye bebé, a sili na, Za jôm b'aye bo mô't a ye wôé mone Philistin nyô, a vaa Israël ôsone nyô ? Amu mone Philistin nyô a ne te ntyi'ane atyele nyô, a ne ne za, a yiane biasé minsamba mewosane ya vevea Zambe ? 27 Ane be nga yalane nye avale di, a jô na, Ana b'aye bo mô't a ye wôé nye.

28 Éliab ntôle monyañe wé a nga wô'ô éyoñ a nga kobô befam bete ; nde Éliab a nga yaa David, ane a nga jô na, O soya amu jé ? ô li'ya ayôm mintômba fé été a za ? M'ayem mebune môé, a ézezame ya nleme wôé ; amu w'ate zu na, w'aye yene mewosan. 29 Ane David a nga jô na, Me boya za jômô ? Ye éfia é nji bo ? 30 Ane a nga vaa asu be nye a kôñelan be mô't mfe, a kobo nye avale mejô da : a bôt be nga yalane fe nye avae ya ôsu.

31 Eyoñ be nga wô'ô mejô David a nga kobô, be nga kañete me asu Saül ; ane a nga bañete nye 32 Ane David a nga jô saül na, nleme mô't ô nji yiane bo atek, amu ajô mô't ate ; mbo ésaé wôé a ye ke wosane mone Philistin ate. 33 Ane Saül a nga jô David na, O se ngule ya ke be mone Philistin ate a wosane nye ; amu ô ngenane ve ndôman, ve nnye a nto mô'ta mewosan a so mongô. 34 Ane David a nga jô Saül na, Mbo ésaé wôé a nga to a ba'ale mintômba mi ésa ; éyoén ñbweñbem nge ours é nga zu bi mon ntômba ya nbam, 35 me nga ke tône je, a bibi je, a vaa nye anyu dé ; éyoñ éte a nga bo me ayok, me nga bi je ôbese ze, a bibi j, a wôé je. 36 Mbo ésaé wôé a nga wôé ñbweñbwem baa ours bebaane : a mone Philistin a ne te ntyi'ane atyele nyô, a ye bo ane jia ya été, vôm a nga biasé minsamba mewosan ya vevea Zambe. 37 Ane David a nga jô na, Jehova a nga nyii me akul ñbweñbwem, a akul ours, nnye fe a ye nyii me mo me mone Philistin nyô. Nalé Saül a nga jô David na na, Kelek, a Jehova a ye tabe be wo. 38 Ane Saül a nga jalé David ngômesane jé, a beté nye afô'ôlô mvot nlô , a jalé fe nye éwomane étyé. 39 Ane David a nga tiñeti nkpwaté mekôn wé ngômesane yôp, a ve'ele ke ; amu a ngenane te ve'ele bi wô. Ane David a nga jô Saül na, Me se ngule ya ke a biôm bi ; amu me nji ve'ele bie. Ane David a nga vaa bie nyô. 40 Ane a nga bi ntume wé mo, a tope bikôkone meko'o bitan ôtôñ, a futi bie mfe'e mba'ale'e mintômba été a nga bili, ñwô ô mbe ékpwaé jé ; a bili fe toloo mo : ane a nga ke mone Philistin ate bebé.

41 Ane mone Philistin ate nga zu a subu David bebé ; mô't a nga be'e nye ében a kele'nye ôsu. 42 Eyoñ mone Philistin a nga ke a fombô, a yene David, a nga biasé nye ; amu a mbe ve ndôman, a to évele, a abeñ asu. 43 Ane mone Philistin a nga jô David na, Ye me ne mvu, ane w'azu be ma a mintum ? ane mone Philistin ate a nga yo'é David mfa'a ya bezambe bé. 44 Ane mone Philistin a te a nga jô David na, Za'a me ne nne, a m'aye ve anone ya yôb a betite ya fé, minsône miôé. 45 Eyoñ éte David a nga jô mone Philistina

na, Wo w'azu be ma a nkpwaté mekôn, a beta akoñ, a étun akoñ : ve ma m'azu be wo a jôé Jehova ya minsamba mewosan, Zambe minsamba mewosan ya Israël, nyô ô biaséya. 46 Môse wu ñwô Jehova a ye ve wo mo mam, a m'aye wôé wo, a vaa wo nlô, m'aye ve fe anone ya yôb, a betit ya fé e si nyô, mimbim ya nsamba Bephilistin môse wu ; ndemben si nyô ése j'aye yeme na, Jehova a too Israël été, 47 a ngum nsamba wu w'aye fe yeme na, Jehova a ne te nyii bôt a minkpwaté mekôn a mekoñ : amu mewosan me ne jôme Jehova, nnye fe a ye ve mia mo mangan. 48 A nga bo na, éyoñ mone Philistin ate a nga kôlô si a zu a subu ane a ye tôbane David, David a nga mate, a ke mbil ôsu mfa'a ya nsamba mewosan ô nga to, a ke tôbane mone Philistin ate. 49 Ane David a nga la'ate wo mfe' été, a to'é akok, a wua de, a lum de mone Philistin ate mvom asu ; ane ako' ete e nga nyiin mvom asu, ane a nga ku si bubutu.

50 Nalé David a nga dañe mone Philistin ate a toloo a akok, a lume mone Philistin ate, a wôé fe nye ; ve David a nji bi nkpwaté mekône mo. 51 Ane David a nga ke mbi, a tebe mone Philistin yôp, a nyoñe nkpwaté mekône wé, a té wô abam, a wôé nye, a tyi'i nye nlô a wô. Eyoñ Bephilistin be nga yene na, mbene môte wop ô wuya, ane be nga tup. 52 Ane bôte ya Israël a ba ya Juda be nga kôlô si, a yôtan, a titane Bephilistin, akekui w'akui Gaï, akui fe mimbé mi aka'a ya Ékron. A fefeñe ya Bephilistin é nga ke j'aku zen j'ake Schaaraim, akui fe Gath a Ékron. 53 Ane bone be Israël be nga bulane mfa'a be nga titane Bephilistin, a sa minkane miap. 54 Ane David a nga nyoñ nlô mone Philistin ate, a ke wô Jérusalem ; ve a nga nan ngômesan étyé jé nda éndelé jé été.

55 Eyoñ Saül a nga yene David a kele' wosane mone Philistin, a nga jô Abner, évet nsamba meswosane na, A Abner ndômane nyô é ne mone za ? Abner na, Ane nsisime wôé ô vee, A njô bôt, me te yem. 56 Ane njô bôt a nga jô na, Tame ke w'asili, éndôndoñe mongô éte é ne mone za ? 57 Eyoñ David a nga bulan ñwôan a nga wôé mone Philistin ate, Abner a nga nyoñe nye, a ke nye asu be Saül, a bili nlô mone Philistin ate mo. 58 Ane Saül a nga jô nye na, ô ne mone za ? Ane David a nga yalane na, Me ne mon mbo ésaé wôé Isaï, môte ya Bethléhem .

18 A nge bo na, éyoñ a nga mane kobô Saül, nleme Jonathan ô nga tiñetan a nleme David, a Jonathan a nga nye'e nye aval ane nleme wé émien. 2 Môs ôte Saül a nga nyoñe nye, te fe beta suu a ke nda ésa wé. 3 Ane Jonathan ba David be nga tiñeti ñbwa, amu a nga nye'e nye aval ane nlem wé émien. 4 Ane Jonathan a nga sôté beta éwoman a nga to nye nyô, a ve nye David, a ngômesane jé, ja'an nkpwaté mekôn, a élaé a ases. 5 Ane David a nga ke vôm ase Saül a nga lôme nye, a bo mam mé a fek ; ane Saül a nga télé nye a jô bôte ya mewosan, jam ete ve bo mvaé mise me bôt bese, a mise me bebo bisaé be Saül fe.

6 A nga bo na, éyoñ be nga so, abulan David a nga bulan mfa'a a nga wôé mone Philistin ate, binga be nga zu tôban njô bôt Saül, be so'o minlam mise ya Israël, be yi'a bia a jem, be bili fe mengom, a mevak, a biôm b'abôm. 7 Ane binga be nga yia bia a ke b'akañese éyoñ be nga bôme biôm, a jô na,

Saül a wôéya betoyini bé,

A David mewôm betoyini mé.

8 Ane Saül a nga dañe yaa, ane a nga wô'ô njôane ôte abé ; ane a nga jô na, Be lañeya David mewôm betoyini, a ma be lañeya ve betoyini : za jam afe a ne ngul ya bi ve njôane bôt ? 9 Ane Saül a nga fombô Saül mbia be mis a taté môs ôte a ke ôsu.

10 A nga bo na, tyé kpwa, mbia nsisim a so be Zambe a nga zu be Saül ngu, ane a nga kulu mejô nda jé été : a David a nga bôm éngombé a mo, aval ane a nga bo a bo'o melu mese. Saül a nga bili akoñe mo ; 11 ane Saül a nga wua akoñ ete; amu a nga jô na m'aye tulane David, a lat a mfin. Ane David a nga selane biyoñe bibaé vôm a nga to. 12 Ane Saül a nga ko David woñ, amu Jehova a nga to be nye, amu a kôlôya fe be Saül. 13 Ajô te Saül a nga vaa nye be émien, a telé nye évete jé ya toyina bewosan ; ane a nga bo a kelek, a bula'an mise me bôt. 14 Ane David a nga bo mam mé a fek mezene mese a nga wulu ; a Jehova a nga to be nye. 15 Eyoñ Saül a nga yene na, a nga dañe bo mam mé a fek, a nga tabe nye ntye. 16 Ve Israël ase a Juda be nga nye'e David ; amu a nga bo a kelek, a bula'an, mise map.

17 Ane Saül a nga jô David na, Tame yen, ntôle ngone wom Mérab, ñwô ate m'aye ve wo, ô luk : ve jame da, ô bo' ayo' ajô dam a bo mewosane me Jehova. Amu Saül a nga jô na, Wo wom ô bo'o te nambe nye, ve wo ya Bephilistin ô tame kui be nye. 18 Ane David a nga jô Saül na, Me ne za , ényiñe ke jame jé, nge nda bôt ésa wom é ne jé Israël été, ane me ne bo nnômngon njô bôt ? Ve a nga bo na, melu be ngayiane ve David Mérab, ngone Saül, be nga viane ve je Adriel môte ya Mehola, a luk. 20 Nde Mical, ngone Saül a nga diñe David : ane be nga kate Saül, nye ve nye'e jam ete. 21 Ane Saül a nga jô na, M'aye ve nye nye, a bo ôlam be nye, ajô te wo ya Bephilistin w'aye sangane nye. Nde te Saül a nga jô David na, Môse wu w'aye beta bo nnômngone wom éyoñe baa.

22 Ane Saül a nga ve bebo bisaé bé atiñe na, La'ane David minlañ asoé, mi jô'ô na, Tame yen , njô bôt a yene wo mvaé, a bebo bisaé bé bese b'anye'e wo : ajô te bo'o nnômngon njô bôt. 23 Ane bebo bisaé be Saül be nga kobô mejô mete melo me David. Ane David a nga jô na, Ye mi lô jame ya bo nnômngon njô bôt e ne ngelé jam, vôm me ne nzôzoé mô, a te duma ? 24 Ane bebo bisaé be Saül be nga kate nye na, Aval ete nde David a te kobô. 25 Ane Saül a nga jô na, Avale di nde mi aye jô David na, Njô bôt a nji kômbô nsuba, ve bikôp metyele Bephilistin ntet, nalé a ye kunebane be besiñe be njô bôt. Nalé Saül a nga bôndé fe'e na, David a ye wu mo Bephilistin. 26 Eyoñ bebo bisaé bé be nga kate David mejô mete, David a nga yene fo'o mvaé ya bo nnômngon njô bôt. Melu ya été me ngenan te man ; 27 ane David ba be bôte bé be nga kôlô si a ke, a wôé befam mintete mibaé ya Bephilistin ; ane David a nga soo bikôp metyele biap, ane a nga ve bie njô bôt ngume tañ ôse, nde te a ye bo nnômngon njô bôt. Ane Saül a nga ve nye Mica ngo jé, a luk. 28 Ane Saül a nga yen a yeme na, Jehova a to be David ; a Mical, ngone Saül, a nga diñe nye. 29 Nde Saül a nga dañdañe ko David woñ ; a Saül a nga bo nsiñe David melu mese.

30 Melu mete bivete Bephilistin bi nga kôlô si : nde a nga bo na, éyoñ ése bi nga kôlô si, David a nga bo mam mé a fek, a dañe bebo bisaé bese ya Saül ; a jô te jôé dé e nga wum.

19 Ane Saül a nga kobô Jonathan mone wé, a bebo bisaé bé bese na, b'ayiane wôé David. Ve Jonathan, mone Saül, a nga dañe yen mvaé be David. 2 Ane Jonathan a nga kate David na, Saül, ésa wom, a kômbô wé wo : ajô te m'aye'elane wo na, ô tabe'e ntye mam me tyé, a tabe vôm ane asoé : 3 a ma m'aye ke tebe fefel ésa wom afup été vôm ô né, a m'aye laan ésa wom minlañ ajô dôé ; nge me yene jam, m'aye kate wo. 4 Ane Jonathan a nga kobô Saül ésa wé mvaé ajô David, a jô nye na, Njô bôt a nji yiane bo mbo ésaé wé David abé ; amu a nji bo wo abé, nalé fe amu mimboane mié mi mbe étua mvaé mfa'a wôé : 5 amu a nga ju ényiñe jé, a wôé mone Philistin ate, nalé Jehova a nga bo beta ndañan mfa'a ya Israël ase : womien ô nge yen, a vak, ; amu jé w'aye viane bo metyi me ne te bijô abé, a wôé David te ngum étom ? 6 Ane Saül a nga vô'ôlô tyiñe Jonathan : ane Saül a nga kane ngana na, Ane Jehova a vee, b'aye ke wôé nye. 7 Nde Jonathan a nga loene David, a Jonathan a nga liti nye mam mete mese. Ane Jonathan a nga zu David be Saül, ane a nga beta tabe be nye ane a nga bo a tabe'e.

8 Bita bi nga beta boban : ane David a nga kôlô si, a ke wosane Bephilistin, a wôé be mbia ñwôan ; ane be nga tupe mimbil asu dé. 9 Ane mbia nsisim a so be Jehova a nga zu be Saül, éyoñ a nga to si nda jé, a bili akoñe mo ; David ke a bômô' éngombé a mo mé. 10 Ane Saül a nga kômbô tulane David akoñ a lat a mfin ; ve a nga wondô vôm Saül a nga to, nye ve viane bem akoñ mfin : ane David a nga tup, a kôlô alu te. 11 Ane Saül a nga lôme bôt nda David, be mombô nye na, be wôé nye mam me tyé : nde Mical, nga David, a nga kate nye na, Nge ô be te nyii womien alu di, akiti b'aye wôé wo. 12 Nalé ate Mica a nga suu David si mfa'a ya mon mbé : ane a nga kôlô a tup, ve nyiñ. 13 Ane Mical a nga nyoñe théraphim, a bôé nye énoñ, a futi nye ébônga mimvote bikela nlô si, a buti nye bindelé bi énoñ. 14 Eyoñ Saül a nga lôme bôt ke bi David, a nga jô na, A kon . 15 Ane Saül a nga lôme bôt be ke yene David a mis, a jô na, Be za'a me nye a énoñ ése, me wôé nye. 16 Eyoñ minlôman mi nga nyin, a zu koé na, théraphim ate a bô énoñ, ébônga mimvote bikela é jô'ô nlô si. 17 Ane Saül a nga jô Mical na, Amu jé w'ate du'u me ana, a suu nsiñe wom, nalé a tubeya ? Nde Mical a nga yalane Saül na, A te jô me na, Jôke'é ma me ke ; amu jé m'ayiane wôé wo ?

18 Nalé ate David a nga tup, a nyiñ, a ke be Samuel Rama, a kate nye mam mese Saül a nga bo nye. Ane ba Samuel be nga ke tabe Najoth. 19 Ane be nga kate Saül foé na, Tame yen, David a nto Najoth mfa'a ya Rama. 20 Ane Saül a nga lôme bôt be ke bi David : éyoñ be nga yene nsambe bekulu mejô be kulu'u mejô, Samuel ke a tele ane nlô ya été, ane Nsime Zambe ô nga kui be minlômane mi Saül, mi fe ve kuli mejô. 21 Eyoñ be nga kate Saül foé éte, a nga beta lôm minlôman mife, mi fe ve kulu mejô. Ane Saül a nga beta lôm minlôman alôme lale, mi fe ve kulu mejô. 22 Nde émiene fe a nga ke Rama, a kui beta anjeñ a ne Sécou : ane a nga sili na, Samuel ba David be ne vé ? Môt éziñe na, Tame yen, be ne Najoth mfa'a ya Rama. 23 Ane a nga ke Najoth wôé, mfa'a ya Rama : ane Nsime Zambe ô nga kui fe be nye , ane a nga

ke ôsu a kulu'u mejô, akekui a nga kui Najoth mfa'a ya Rama. 24 Nnye fe a nga vaa ngômesan, a kulu fe mejô asu Samuel, a bômbô soé si ngume môs ôte, a ngum alu ôte. Ajô te be wô'ô jô na, Ye Saül fe a nto nsamba bekulu mejô ?

20 Ane David a nga tupe Najoth, mfa'a ya Rama, a ke be Jonathan, a jô na, me boya jé ? étome jam é ne jé ? abé dam é ne jé mise me éso, ane a jeñ enyiñe jam ? 2 Ane a nga jô nye na, te ke bebé ; w'aye ke wu : Tame yen, ésa wom a ne te bo jam, to di e ne anen, to di é ne tyôtyoé, ve a tame liti me de ; ésa wom a yiane beta solé me jame di amu jé ? e nji bo nalé. 3 Ane David a nga tu'a jô nya njôane na, Eso a yeme fo'o na me nga yene mvam mise môé ; nde a jô na, Jonathan a bo'o te yeme jame di, a za wô'ô ôlun. : ve m'abele fo'o na, ane Jehova a vee, ane nleme wôé fe ô vee, zañe bia awu, é ne ve ada abo da. 4 Eyoñ éte Jonathan a nga jô David na, jam ese nleme wôé w'akômbô, m'aye fo'o bo wo de. 5 Ane David a nga jô Jonathan na, Tame yen, akiti mfefé ngon w'aye té, a me nji nyiane jemban ndiane bidi be njô bôt : ve tame jô'é ma, me ke sobô fé akekui mam me ngô'é ya môse lale. 6 Nge éso a jeñe ma, ô jô'ô na, David a nga tu'a ja'é me nguel ya ke mbil nleme wé Bethléhem ; amu ntyi'ane betit ô wo'ô bo mbu ôse mfa'a ya nda bôte jé ô ne wôé : 7 nge a ye jô na, Mvo'é ; wôna mbo ésaé woé a ye yene mvo'é : ve nge a ye yaa, vôm ate ô yeme'e na, a tyi'ia na a ye bo abé. 8 Ajô te liti'i mbo ésaé wôé mvam ; amu ô maneya bo élate ya Jehova zañe mia mbo ésaé wôé : ve nge étom é ne be ma, womien wôé' ma ; amu w'ayiane beta ke me be éso amu jé ? 9 Ane Jonathan a nga jô na, Jam ete e bo'o te ke bebé be wo, amu nge me yeme na, ésa wom atyi'ia na, abé d'aye zu be wo, ye me ne bo te kate wo de ? 10 Eyoñ éte David a nga jô Jonathan na, Za a ye kate me foé, nge ndô'ôto éso a ye yalane wo ayok ? 11 Ane Jonathan a nga jô David na, Za'a bi ke fé. Ane be nga ke fé bebaane.

12 Ane Jonathan a nga jô David na, Jehova, Zambe ya Israël, a bo'o ngaa : éyoñ m'aye mane soñ ésa wom minlañ akiti ava, , nge ôjan, nge mvaé j'aye bo mfa'a ya be David, ye ma'aye bo te lôme wo foé éyoñ éte, a liti wo je ? 13 Jehova a bo'o Jonathan aval ete, a jam afe d'adañ, nge ésa wom a ye nye'e a bo'o wo abé, nge me bo te liti wo jam ete, a suu wo ô ke mvo'é : a Jehova a tabe'e be wo, aval ane a nga to be ésa wom. 14 Nalé fe na, sa nté me vee étam ñwô w'aye liti me mvame Jehova, me bo te wu ; 15 ve ô bo'o fe te tyi'i mvame jo'é nné be nda bôte jam nnôm éto ; momo, ja'an éyoñ Jehova a maneya tyi'i besiñe be David, mô't ase ya été , si se nyô. 16 Nalé Jonathan baa nda bôte David be nga bo élat, a jô na, Jehova a ye sili jame di mo besiñe be David.

17 Ane Jonathan a nga tindi David a beta tiñeti, amu nye'an a nga nye'e nye ; amu a nga nye'e nye aval ane a nye'e nleme wé émien. 18 Jonathan a nga jô fe nye na, Akiti mfefé ngon w'aye té : a b'aye jeñe wo, amu éto jôé j'aye bo zesé. 19 Eyoñ w'aye mane yange melu mela, ô ji'a sis, a ke vôm ô nga sobo éyoñ jam avo'o é nga bo, a w'aye tabe mfome ako' Ézel. 20 A m'aye wua mekoñe m'élaé mela fefele ya été, aval ane m'awua éve' éziñ. 21 Nde m'aye lôme mongô, a jô na, Kele' jeñe mekoñ. Nge m'aye jô mongô ate na,

Tame yen mekoñ me ne wo mfa'a ya nne ; wôna nyoñe'e me, ô zu ; amu mvo'é é boya mfa'a wôé, te fe abé, ane Jehova a vee. 22 Ve nge m'ajô mongô avale di na, Tame yen, mekoñ me ne wo mfa'a ya yat ; wôna kele' mfa'a w'ake ; amu Jehova a lômeya wo na ô ke.

Nalé David a nga sobô fé, éyoñ mfefé ngon ô nga té, njô bôt a nga tabe si a di bidi. 25 Njô abôt a nga tabe éto jé, aval ane biyoñe bivok, éto é nga latan mfin ; Jonathan a nga tebe tetele, a Abner a nga tabe si fefele Saül : ve éto David é mbe zesé. 26 A kôsa bo nalé, Saül a njo kobô jam môs ôte : amu a nga buni na, Jam éziñ e boya nye, a nji bo mfuban ; a ane fo'o na, a nji bo mfuban. 27 A nga bo na, éyoñ éte mfefé ngon ô téya alu da, môs ôte ô mbe môse baa, éto David é mbe zesé : ane Saül a nga jô Jonathan mone wé na, Amu jé mon Isai a bene zu ndian, to angô'é, to den ? 28 Ane Jonathan a nga yalane Saül na, David a nga tu'a ja'é me ngule ya ke Bethléhem : 29 a nga jô na, M'aye'elane wo ô suu ma ; amu nda bôte jangan j'aty'i biôm nlam ; a mojañ nga tiñeti me na, me bo été : éyoñe ji, nge me yeneya mvam mise môé, m'aye'elane wo na, su'u ma me ke yene bobajañ. Jam ete nde a bo te tabe de tawôlô njô bôt.

30 Ane Saül a nga yala Jonathan, ane a nga jô nye na, Wo mon mbia minga a ne melo, ye me nji yeme na, ô tobeya mon Isai a ve womien ôson, a ve fe nyua ôsone ya nsoé nyô. 31 Amu nté mon Isai a ye tabe si nyô, w'aye bo te nyoñ éto, nge ngule jôé ya jôô bôt. Ajô te lôme bôt éyoñe ji, be ke nyoñe me nye, amu a ye fo'o wu. 32 Ane Jonathan a nga yalan Saül ésa wé, a jô nye na, B'ayiane wôé nye amu jé ? A nga bo jé ? 33 Ane Saül a nga wua nye akoñ, a ye'e lume nye ; nde te Jonathan a nga yeme na, ésa wé a maneya tyi'i na, a ye wôé David. 34 Nalé ate Jonathan a nga kôlô si vôm a nga to tawôlô, a dañe yaa, ane a nga bo te di bidi môs baa ya ngon éte ; amu a nga wô'ô ôlun ajô David, amu ésa wé a nga ve nye ôson.

35 A nga bo na, mam me tyé, Jonathan a nga ke fé, éyoñ ya David be nga tiñeti, ba ôyôme mongô. 36 Ane a nga jô mongô wé na, Kele'e mbil ô ke jeñe mekoñ m'awua. Eyoñ mongô ate a nga ke mbi, a nga wua nye akoñ mfa'a ya yat. 37 Eyoñ mongô a nga kui vôm akoñ Jonathan a nga wua e nga ku, Jonathan a nga loene mongô ate mvus, a jô na, Ye akoñ e nji bo wo ôsu ? 38 Ane Jonathan a nga beta loene mongô ate mvuse na, Bo' avô, mate'e, te tebe. Ane mongô Jonathan a nga to'é mekoñ, a zu be ésa wé. 39 Mongô a nji ke yeme jam : ve Jonathan ba David étam be nga yem ajô te. 40 Ane Jonathan a nga kee mongô biôm bié, a jô nye na Kele' w'abe'e bie nlam. 41 Eyoñ mogô ate a keya, David a nga kôlô si vôm a nga to mfa'a ya sud, a buti asu si, a kumbu fe si mekumbu mela : ane be nga latane menuyu, a yi bebaane, akekui David a nga dañ. 42 Ane Jonathan a nga jô David na, kele'e mvo'é, amu bi maneya tiñeti bia bebaane a jôé Jehova na, Jehova a ye tabe zañe bia wo, a zañ mvoñe bôte jam a mvoñe bôte jôé, nnôm éto. Ane a nga kôlô si a ke : a Jonathan a nga ke nlam.

Rev. Matthias MEYE
Secrétaire Général 1961.....

21 David a nga kui Nob be Achimélec prêtre : ane Achimélec a nga zu tôbane David, a fô'ôba'an, a jô nye na, Amu jé ô ne étam, te ke mô't nsamba woé ? 2 Ane David a nga jô Achimélec prêtre na, Njô bôt a

nga tiñeti me jam, ane a nga jô me na, Te me'ete na, môt a yeme jam ma'alôme wo, nge jam me tiñeteya wo : nde me nga tiñeti bendôman be ke vôm éziñ. 3 Ajô te éyoñe ji, ô bili za jômô mo ? Va'a ma mimane me fembé mitane mo, nge jôm ése é né. 4 Ane prêtre a nga yalane David a jô na, Zesé fembé é nji bo mo mam, ve fembé ya étyi, nje é né ; ve nge bendôman be nga kame bebien mfa'a ya binga. 5 Ane David a nga yalane prêtre ate, a jô nye na, E ne fo'o na, be nga kame bia binga bebé melu melale ma ; éyoñ me nga kôlô, biôm bendôman b'afuti bidi bi mbe mimfuban, a kôsa bo dulu e mbe ve zesé dulu ; ngumane ke môse wu biôme biap bi aye bo mimfuban ? 6 Nde te prêtre a nga ve nye fembé ya étyi ; amu fembé é nji bo wôé ve fembé ya nltan, nje é nga nyoñeban asu Jehova, mfa'a ya ve fembé fe é ne ayôñ môs b'ava'a je.

7 Môt éziñ ya bebo bisaé be Saül a mbe wôé môs ôte, dulu e nge bu'u ye amu jam éziñ asu Jehova ; a to jôé na Doëg, mon Édomite, évete beba'ale biyem be ne be Saül. 8 Ane David a nga jô Achimélek na Ye ô nji bi akoñ nge nkpwaté me kône va mo môé ? amu me nji soo to nkpwaté mekône wom, to biôm mewosane biam, amu jam njô bôt e nga tindi avô. 9 Ane prêtre a nga jô na, Nkpwaté mekône Goliath, mone Philistin, nyô ô nga wôé mbi'ili ya Ela, ô ne va ndutane éndelé été mvus éphod : nge w'aye nyoñe wô, nyoñôk ; amu mfe ô nji bo va ve wô. Ane David a nga jô na, Mfe ô nji bo aval ete ; va'a me wô.

10 Ane David a nga kôlô si, a tupe môs ôte amu a nga ko Saül woñ, a ke be Akisch njô bôt ya Gath. 11 Ane bebo bisaé be Akisch be nga jô nye na, Ke David njô bôte ya si nnye nyô ? ye be nji ke b'ayia bia mebôk ajô dé, a jô na,

Saül a wôéya betoyini bé,

A David mewôm betoyini mé ?

12 Ane David a nga ba'ale mejô mete nlem, a dañe ko Akisch njô bôte ya Gath woñ. 13 Ane a nga kôñelane mimboane mié mise map, a veñe na, a ne nso' étyi mo map a ke a tili beta be biôm biyombé ya mbé akak, a sôé mendim m'ake m'alene ze . 14 Eyoñ éte Akisch a nga jô bebo bisaé bé na, Tama yenan, môt ate a ne nso'étyi ; mi zuya me nye amu jé ? 15 Ye m'ajeñe beso' étyi, ane mi zuya môte nyô, a bo mam me akut vôm me né , ye môte nyô a ye zu nda jam ?

22 Ajô te David a nga kôlô vôm ate, a tup a ke mbas ako'o ya aAdullam : éyoñ bobenyañe bé ba be bôte bese ya nda ésa be nga wô'ô jam ete, be nga sis a ke wôé vôm a nga to. 2 A môte ase a nga yen njuk, a môte ase a nga bili mvôla, a môte ase a nga wô' ôlun nlem, be nga sulane be nye ; ane a nga bo évete jap, befam be nga to bebé mintete minyin.

3 Ane David a nga kôlô vôm ate a ke Mitspé mfa'a ya Moab : ane a nga jô njô bôte ya Moab na, M'aye'elane wo ô kañese na, tate ba nane be zu tabe be wo, akekui m'aye yeme jam Zambe a ye bo ma. 4

Nalé a nga zu télé be asu njô bôte ya Moab : ba be be be nga tabe nté ôse David a nga to ôlem. 5 Ane Gad nkulu mejô a nga jô David na, Te tbe ôlem ; kôlô'ô a ke si ya Juda. Eyoñ éte David a nga kôlô, a ke afane Héreth.

6 Ane Saül a nga wô'ô na, David a yenéya, ba be bôt be nga to nsamba wé : Saül a nga to si Guibea, élé ya tamarisc si é ne Rama, a bili akoñe dé mo, a bebo bisaé bé be tele nye mbôma'ane. 7 Ane Saül a nga jô bebo bisaé bé be nga tele nye mbômaa'ane na, Vô'ôla'an, mia be Benjamite ; ye mon Isai ye ve mô ase ya be mia bidi a mefupe mindik, ye nnye a ye télé mia bese bivete ya betoyini a bivet ya mintet, 8 vôm mia bese mi maneya bôndé fe'e ya tebe me ngame yat, te ke mô a liti me éyoñ mone wom ba mon Isai b'abo élat, a te ke môte ya be mia a wô'ô me éngôngo, nge liti me na, mone wom a maneya soñ mbo ésaé wom na a sengane ma, a yabe ma, ane e ne môse wu ? 9 Eyoñ éte Doëg, mon Édomite, ba be bebo bisaé be Saül be tele, a nga yalan a jô na, Me nga yene mon Isai a za'a Nob be Achimélec, mon Achithub. 10 Nnye ate a nga sili Jehova a jô dé, a ve nye bidi, a ve fe nye nkpwaté mekône Goliath mone Philistin.

11 Eyoñ éte njô bôte a nga lôme bôt be ke loen Achimélec prêtre, mon Achitub, ba be bôte bese ya nda ésa wé, beprêtre be nga to Nob : ane be nga zu be njô bôt bese. 12 Ane Saül a nga jô na, Tame vô'ôlô, wo mon Achithub. Ane a nga yalane na, Me nyô, A Tate wom. 13 Ane Saül a nga jô nye na, Amu jé mi maneya bôndé fe'e ya tebe me ngame yat, mia mon Isai, vôm ô nga ve nye fembé, a nkpwaté mekôn, a sili fe Zambe ajô dé, ane a ye kôlô si a sengane ma, a yabe ma, ane e né môse wu ? 14 Nde Achimélec a nga yalan njô bôt, a jô na, Bebo bisaé bôé bese , za a ne zôsô aval ane David, nyô a ne nnômngon njô bôt, a nyô a wô'ô nyoñeban mbôndane fe'e wôé été, a to e дума nda jôé ? 15 Ye den m'ate tate sili Zambe ajô dé ? te ke'e bebé : njô bôt a nji yiane simesane jam mfa'a mbo ésaé wé, nge mfa'a ya nda bôt ése ya ésa wom ; amu mbo ésaé wôé a nji yeme jam ajô se di, to tyôtyoé, to abui. 16 Ane njô bôt a nga jô na, A Achimélec , w'aye fo'o wu, womien, a bôte bese ya nda éso. 17 Ane njô bôt a nga jô bezimbi be nga tele nye bebé na, Kôñela'an, a wôé beprêtre be Jehova ; amu mo map me ne fe be David, nalé fe amu be nga yeme na a tup, te ke liti ma. Ve bebo bisaé be njô bôt be nga bene same mo a wôé beprêtre be Jehova. 18 Nde njô bôt a nga jô Doëg na, Womien, kôñela'an , a wôé beprêtre. Ane Doëg mon Édomite a nga kôñelan, a ku beprêtre yôp a wôé môs ôte bôte mewôm mwom a betan, be nga be'e beéphod be ndombo. 19 A nga wôé fe bôte ya Nob nlam beprêtre, a meyo me nkpwate mekôn, befam a binga, bitum a minyañabé, a beyôm binyaka, a bijakas, a mintômba, a meyo me nkpwaté mekôn.

20 Ane mone wua ya bo be fam be Achemélec, a to jôé na , Abiatar, a nga tup a ke tôñe David. 21 Ane Abiathar a nga kate David foé na, Saül a maneya wôé beprêtre be Jehova. 2 Ane David a nga jô Abiathar na, Eyoñ Doëg mon Édomite a mbe wôé, me nga yem môs ôte na, a ye fo'o kate Saül : ma fo'o me nga bo étom bôte bese ya nda éso be nga wu. 23 Tabe'e be ma, te ko woñ ; amu nyô a jeñ ényiñe jam a jeñe fe ényiñe jôé ; amu w'aye yen mba'alan be ma.

23

Ane be nga kate David na, Tame yen, Bephilistin b'awosane Keïla, a sa biôme ya minseñ b'atya'a bidi. 2 Ajô te David a nga sili Jehova na, Ye me ke bôé Bephilistin bete ? Ane Jehova a nga jô David na, kele'e bôé bephilistin, a nyii Keïla. 3 Ane bôte be David be nga jô nye na, Tame yen, bi nto woñ Juda va, ngumane ke nge bi aye ke Keïla a wosane minsanba mewosan ya Bephilistin ? 4 Nde David a nga beta sili Jehova asili afe. Ane Jehova a nga yalane nye, a jô na, Kôlô'ô si, ô sis a ke Keïla, amu m'aye ve Bephilistin mo môé. 5 Ane David ba be bôte bé be nga ke Keïla, a wosane Bephilistin, a soo binyaka biap, a wôé be beta ñwôéban. Nalé David a nga nyii bôt be nga to Keïla. 6 A nga bo na, éyoñ Abiathar mon Achimélec a nga tup a ke be David Keïla, a nga so a bili éphod mo.

7 Ane be nga kate Saül na David a suaneya Keïla. Ane Saül a nga jô na Zambe a veyane mo mam ; a mu a dibeya, vôm a nga nyi nlam ô bili mimbé a mimfeta'a. 8 Nde Saül a nga loene bôte bese be ke bita, be sis a ke Keïla, a dili David ba bôte bé. 9 David a nga yeme na, Saül a bôndé nye mbia mefek ; nde a nga jô Abiathar prêtre na, Za'a éphod nne. 10 Eyoñ éte David a nga jô na, A Jehova, Zambe ya Israël, mbo ésaé wôé a wô'ôya fo'o na, Saül a kômbô zu Keïla, a ndaman nlam amu jôé dam. 11 Ye bôte ya Keïla b'aye kalane me mo mé ? ye Saül a ye sis nne, aval ane mboésaé wôé a wô'ôya ? A Jehova Zambe ya Israël, m'aye'elane wo na, kate'e mbo ésaé wôé. Ane Jehova a nga jô na, A ye sis. 12 Ane David a nga jô na, Ye bôte ya Keïla b'aye kalane, bia be bôte bam mo me Saül ? Jehova na, b'aye kalane wo. 13 Eyoñ éte David ba be bôte bé , be mbe befam bébé bôte mintete misaman, be nga kôlô si a kôlô Keïla, ake mfa'a ôse be mbe ngule ya ke. Ane be nga kate Saül na, David a tubeya Keïla ; ajô te a nga bo te beta ke. 14 Ane David a nga tabe fé alem été, a tabe si minkô fé ya Ziph. Saül a nga jeñe nye melu mese, ve Zambe a nji ve nye mo mé.

15 David a nga yene na, Saül a zuya jeñe ényine jé ; a David a nga to si fé ya Ziph afan été. 16 Ane Jonathan mone Saül, a nga kôlô si, a ke vôm David a nga to afan été, a ve nye ngule mo be Zambe. 17 Ane a nga jô nye na, Te ko woñ ; amu wo ya Saül ésa wom w'aye ko wo ; w'aye bo njô bôt ya Israël, a ma m'aye tôé wo ; jam ete fe Saül ésa wom a yem. 18 Ane beba'ane be nga bo élat asu Jehova : ane David a nga tabe afan été, a Jonathan a nga ke nda jé.

19 Eyoñ éte Beziphien be nga bet a ke be Saül Guibea, a jô na, Ke David a solô be bia, alem é ne afan été, mfa'a ya nkôl Hakila, ñwô ône nkôte si mfa'a ya sud ? 20 Ajô te, za'a éyoñe ji, A njô bôt, aval ese ane nleme wôé w'akômbô zu ; ngape jangan j'aye bo na, bi kalane nye mo me njô bôt. 21 Ane Saül a nga jô na, Ebotan a mia be Jehova ; amu mi wô'ôya me éngôngo. 22 M'aye'elane mia na, Kelan, mi tuka'a yem, a yemelan a yene vôm a wô'ô tabe, a nyô a nga yene nye wôé ; amu b'akate me na, a wô'ô bo aka'a mefek. 23 Ajô te fomba'an, mi yemelane vôm ase a wô'ô sobô, a beta zu be ma a nya ñyemane, wôna bia be mia bi aye ke : a ye bo na, nge a ne si nyô, m'aye jeñe nye akekui m'aye kulane nye betoyini bese ya Juda été.

24 Ane be nga kôlô si, a ke Saül ôsu mfa'a ya Ziph : ve David ba be bôte bé be nga to fé ya Maon, mfa'a ya Araba nkôte si mfa'a aya sud. 25 Ane Saül ba be bôte bé be nga ke jeñe nye. Nde be nga kate

David foé : ajô te a nga sis mfa'a ya akok, a tabe fé ya Maon. Eyoñ Saül a nga wô'ô nalé, a nga tôñe David fé ya Maon. 26 Ane Saül a nga ke mfa'a nkôle wu, David ke ba be bôte bé mfa'a nkôl mbok : a David a nga bo avôl ya kôlô amu a nga ko Saül woñ ; amu Saül ba bôte bé be nga bômane David ba be bôte bé, be ye'e bi be. 27 Ve nlôman ô nga zu be Saül, a jô na, Bo' avôle ya zu ; amu Bephilistin be zuya ôbane si. 28 Nalé Saül a nga bulan mfa' a nga tôñe David, a ke wosane Bephilistin : ajô te be nga yôlé vôm ate jôé na, Séla-Hammachlekoth. 29 Ane David a nga kôlô vôm ate a ke tabe vom aleme ya En-Guédi.

24 A nga bo na, éyoñ Saül a nga timan mfa' a nga ke tôñe Bephilistin, be nga kate nye na, Tame yen David a nto fé ya En-Guédi . 2 Eyoñ éte Saül a nga nyoñe mintobane befam betoyini bela mi so'o Israël ase, a ke jeñe David ba be bôte bé mfa'a mfa'a ya meko'o bikela ya fé. 3 Ane a na kui mebemba mintômba zene zañ, vôm mbas akok ô mbe ; ane Saül a nga nyiin été a ke buti mebo. Nde David ba be bôte bé be to mbas akok étune ya susu'a été. Ane bôte be David be nga jô nye na, Tame yen, môse ya Jehova a nga jô wo na, M'aye ve nsiñe wôé mo môé, ô bo nye aval ane wo ye yene zôsô. Eyoñ éte David a nga kôlô si, a tyi' ézingui Saül étune ya si asoé. 5 A nga bo na, jam ete e maneya, nleme David ô nga bôme nye, amu a nge tyi' ézingi Saül étune ya si. 6 Ane a nga jô bôte bé na, Jehova te me'ete na, me bo tate wom a ne ñwo'an mbone ya Jehova jame dina, me same wo wom be nye, amu a ne nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova. 7 Nalé David a nga kame bôte bé a mejô mete, te ke yebe na be kôlô si a bo Saül jam. Nalé Saül a nga kôlô si mbas akok, a ke zene jé.

8 David fe a nga kôlô si mvus, a kui atan mbas akok, a loene Saül mvuse na, A njô bôt tate wom . Eyoñ Saül a nga fombô mvus, David a nga buti asu si, a kumbu. 9 Ane David a nga jô Saül na, Amu jé w'avô'ôlô mejô me bôt b'ajô na, Tame yen, tame yen, David a kômbô ndamane wo ? 10 Tame yen, môse wu mise môé me yeneya ane Jehova a te ve wo mo mam mbas ako'o été : a bevo'o b'ate jô me na, Tame yen, môse wu mise môé me yeneya ane Jehova a te ve wo mo mam mbas a ko' été : a bevo'o b'ate jô me na, me wôé wo ; ve dise dam d'ate nyii wo ; a m'ate jô na, M'aye ke same wo a bo tate wom jam ; amu a ne nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova. 11 Nalé fe A tate wom, yenek, ya, yene' éfus ézingi jôé ya si é ne mo mam ; amu vôm m'ate tyi'i wo ézingui étune ya si, ve te wôé wo, yeme'e na, a yene fe na, abé nge nkoban bi nji bo mo mam, a me nji bo wo abé, a kôsa bo w'ajeñ ényiiñe jam a kômbô nyoñe je. 12 Jehova a tyi' ajô zañe bia wo ; Jehova fe a kune' me be wo ; ve wo wom w'aye nambe wo. Aval ane nkana bôt betôle w'ajô na, Abé d'aso be bebo abé ; ve wo wom w'aye nambe wo. 14 Njô bôte ya Israël a soya jeñe za ? w'ake w'atôñe za ? w'atoñ mbim mvu, w'atôñ nyenyé. 15 Ajô te Jehova a bo'o ntyi'i mejô, a liti ntyi'an zañe bia wo, a yene fe ajô dam, a kobô ngame jam, a nyii me mo môé.

16 A nga bo na, éyoñ David a nga mane kobô Saül mejô mete, Saül a nga jô na, Ye tyiñe jôé nyô, A Mone wom David ? Ane Saül a nga bete tyiñe yôp, a yi. 17 Ane a nga jô David na, Wo ô dañeya me zôsô ; amu ô boya me mvaé, ve ma me boya wo abé. 18 Nalé fe ô maneya liti môse wu aval ane w'ate bo me

mvaé, amu éyoñ Jehova a te ve me mo môé, ô nji wôé ma. 19 Amu nge mô't a yen nsiñe wé, ye a ye suu nye a ke mvo'é, ajô te Jehova abula'ane wo mvaé amu jam w'ate bo me môse wu. 20 Eyoñe jina fe, m'ayeme na, w'aye fo'o bo njô bôt, a yeme fe na, njôan Israël w'aye yem ngu mo môé. 21 Ajô te kane' me ngana éyoñe ji be Jehova na, w'aye bo te tyi'i mvoñe bôte jam j'aye tôñe ma nalé fe w'aye bo te tyam jôé dam nda bôt ésa wom. 22 Ane David a nga kane Saül ngana. Nalé Saül a nga ke nda jé ; ve David ba be bôte bé be nga ke ôlem.

25 Ane Samuel a nga wu ; a bôte bese ya Israël be nga sulane vôme wua, a yi nye, a jame nye nda jé Rama. Ane David a nga kôlô si a sis a ke fé ya Paran.

2 Mô't éziñ a nga to Maon, biôm a nga bili bi to Carmel ; mô't ate a mbe beta mô't, a nga bili mintômba betoyini bela, a toyini a bikela wua : a nga to a tyi'i mintômba mié mevule Carmel. 3 Jôé mô't a te é mbe na, Nabal ; a jôé minga wôé na, Abigail ; minga ate a nga bili mbamba fek, a abeñ asu : ve fam é mbe mbia nlem, a mimboane mié mise ve abé ; a mbe mô'te ya nda bôt Caleb. 4 Ane David a nga wô'ô fé été na, Nabal a nga tyi'i mintômba mié mevule. 5 Ane David a nga lô'm bendôman awôm, a David a nga jô bendômane bete na, Betane Carmel, a ke be Nabal, mi sili'i me nye : 6 Avale di nde mi aye jô nye a to afo' été na, Mvo'é é bo'o be wo, a mvo'é é bo'o nda bôte jôé, a mvo'é é bo'o fe biôm bise ô bili. 7 Me ndôme wô'ô na, ô bili bôt b'atyi'i mevule : beba'ale mintômba bôé be mbe be bia, a bi nji bo be jam, nalé fe te ke jôm é nga jembane be nté ôse be nga to Carmel. 8 Sili'i bendômane bôé, mbe b'aye kate wo : ajô te me'ete'e na, bendômane be yen mvam mise môé ; amu bi azu mbamba mô's : m'aye'elane wo na, ô ve bebo bisaé bôé, a mone wôé David, jôm ése j'azu mo môé.

9 Eyoñ bendômane be David be nga suan, be nga kobô Nabal aval ane mejô mete mese me mbe a jôé David, a su'u. 10 Ane Nabal a nga yalane bebo bisaé be David, a jô na, Za a ne David ? mon Isaï ke za ? melu ma bebo bisaé be ne abui bake b'atup mô't ase be ésa wé. 11 Ajô te ye m'aye nyoñe fembé jam, a mendime mam, a tit me nga wôé betyi'i mevule bam, a va bie bôt me nji yem mfa'a b'aso ? 12 Nalé bendômane be David be nga kôñelane zen be nga ke, a bulane mvus, a ke kate nye ane mejô mete mese me mbe. 13 Ane David a nga jô bôte na, Mô't ase a jaé nkpwaté mekône wé ; David fe a nga jaé nkpwaté mekône wé: a bôt be nga tôñe David befam bébé mintete minyin ; a mintete mibaé mi nga li'i mi too mfa'a ya mimbe'e.

14 Ve mote wua ya bendôman a nga kate Abigail, nga Nabal, na, Tame yen, David a nga lô'm minlôman mi so'o vôm a to fé, a zu batane tate wongan ; nye ve kobô be ébiasé. 15 Ve bôte bete be nga bo bia mvaé abui, bi nji yen mbia jam, nge so'o jôm, nté ôse bia be be bi nga tabe, éyoñ bi nga to fé : 16 be nga to bia ane akak mô's ba alu, nté ôse bi nga tabe be be a ba'ale mintômba. 17 Ajô te

éyoñe ji yemek, a fase jam w'aye bo ; amu b'abôndé fe'e ya bo tate wongan mbia jam, a nda bôte jé ése : amu a ne avale momo mô, mô a se ngule ya kobô nye.

18 Eyoñ éte Abigaïl a nga bo avô, a nyoñe fembé mimane mintete mibaé, a vin mende'e bikôp mebaé, a mintômba mitan mi to nkôman mfa'a ya yam, a nyañane fôn bikôkô bitan, a minkôte bibuma bindik bisañ ntet, a biwôlé befigue mintete mibaé, a beté bie bijakase yôp. 19 Ane a nga jô bendômane bé na, Kelane me ôsu : ma m'aye tôñe mia. Ve a nji kate Nabal nnôme wé. 20 A nga bo na, éyoñ a nga wulu éjakase jé, a siliki ndibane zene ya nkô, a teme na, David ba be bôte bé be nga sis, be za'a be nye ; ane a nga tôbane be. 21 David a nga mane jô na, Nde me nga bo fo'o zesé jam, vôm me nga ba'ale biôm bise mô, ate a nga bili fé été, nalé ate be nji ke so'o jôme jia ya biôm bié bise : nnye a vianeya bulane me abé mvaé me nga bo. 22 Zambe a bo'o besiñe be David nalé, a jam afe d'adañ, nge me li'i jôme jia ya biôm bié bise akakui éfufupe ya mam me tyé, a kôsa bo mona fam wua.

23 Eyoñ Abigaïl a nga yene David, a nga ji'a sise si éjakase jé a ku asu David asu e butu si, a kumbu fe si. 24 Ane a nga ku si mebo mé, a jô na, A tat, ma fo'o me bo' étom, ma ; m'aye'elane wo ô me'été'e na, ô vô'ôlô fe mejô me mbo ésaé wôé a ne minga. 25 M'aye'elane wo na, tate wom a bo'o te fombô zesé mô, ate, Nabal, amu aval ane jôé dé é né, aval ete fe émien a né ; jôé dé é ne na Nabal, a ne fe akut : ve ma mbo ésaé wôé a ne minga, me nji yene bendômane be tate wom, ba ô nga lôm. 26 Ajô te, A tate wom, ane Jehova a vee, avale fe ane nsisime wôé ô vee, vôm Jehova a kameya wo étom nkulane metyi, a kame fe wo, ô bo te kune womien a wo wôé womien, ajô te éyoñe ji besiñe bôé ba be ba b'ajeñ ane b'aye bo tate wom abé, be bo' ane Nadal. 27 Eyoñe ji, jôm mbo ésaé wôé a zuya ve tate wom nje ji, be va'a je bendômane b'atôñe tate wom. 28 M'aye'elane fe wo na, ô jamé'é nkobane mbo ésaé wôé a ne minga : amu Jehova a ye fo'o telé tate wom a bo nya nda bôtô, amu tate wom a bo mewosan me Jehova ; nalé fe abé d'aye bo te yené be wo melu mese w'aye tabe. 29 A kôsa bo mô, éziñ a kôlôya si a tôñe wo, amu a ye jeñ nsisime wôé, ve nsisim tate wom w'aye ka'aban mbome ya ényañ été be Jehova Zambe wôé ; a minsisime ya besiñe bôé, mmie a ye wua fé, ane biôm bi aso mfe'e toloo. 30 A ye bo na, éyoñ Jehova a ye mane bo tate wom mvaé ése a nga kobô ajô dé, a telé wo évete ya jôô Israël, 31 éyoñ éte jame di d'aye ke ve wo ôlun, nge kolé tate wom ôba'a nleme na, ô nga kuli metyi te étom, nge na, tate wom a nga kun émien. Eyoñ Jehova a ye mane bo tate wom mvaé, éyoñ éte ô simesa'an mbo ésaé wôé a ne minga .

32 Ane David a nga jô Abigaïl na, Ebotan a Jehova, Zambe ya Israël, nnye a te lôme wo môse wu a zu tôbane ma : 33 ébotane fe a fe'e jôé, a ébotan a womien, ô maneya kame ma môse wu étome ya nkulane metyi, a étome ya kune mamien a wo wom mamien. 34 Amu m'abele fo'o na, ane Jehova, Zambe ya Israël, a vee, nnye a te kame ma me bo te bo wo jam, éte ô jika'a zu tôbane ma, ve jôm é nji ke li'i be Nadal akekui éfufupe ya mam me tyé, a kôsa bo mona fame wua. 35 Nalé David a

nga nyoñe jôm a nga zu ve nye mo me minga ate : ane a nga jô nye na, Kele' nda jôé mvo'é ; tame yen, me vó'ólôya tyiñe jôé, a ma kañeseya fe womien.

36 Ane Abigaïl a nga zu be Nadal ; a zu koé na, a bo' ésulane bidi nda jé, aval ane ésulane bidi ya njô bôt ; Nabal a nga dañe wô'ô meva'a nlem, amu a nga so' abui : ajô te a nji kate nye jam, to tyôtyoé, to abui, akekui tyé é nga lende. 37 A nga bo na, mam me tyé, éyoñ nso'ane vin ô nga mane Nabal, minga wé a nga kate nye mam mete, ane nlem ô nga wu nye, nye ve bo ane akok. 38 A nga bo na, melu me lôteya bebé awôm, ane Jehova a nga bibi Nabal, nde a nga wu.

39 Eyoñ David a nga wô'ô na, Nabal a wuya, a nga jô na, Ebotan a Jehova, nyô a maneya sengan ajô ya ôson me nge yene mo me Nabal, nnye fe a kameya mbo ésaé wé mboan abé : a Jehova a bulaneya mboan abé ya Nabal nlô wé ôbiene yôp. Ane David a nga lôme bôt be ke kobô ajô Abigaïl, a kômbô'ô nyoñe nye a bo minga wé. 40 Eyoñ bebo bisaé be David be nga kui be Abigaïl Carmel, be nga kobô nye, a jô na, David a lômeya bia be wo, a kômbô nyoñe wo ô bo minga wé. 41 Ane a nga kôlô si, a kumbu asu e buti si, a jô na, O lô, mbo ésaé wôé a ne minga, a ne mbo ésaé ya sôpe mebo bebo bisaé be tate wom. 42 Ane Abigaïl a nga bo avôle ya kôlô si, a wulu éjakase yôp, ba be bengone bé betan be nga bo be bo'o nye ésaé be nga tôñe nye ; ane a nga tôñe minlômane mi David, a bo minga wé.

43 David a nga nyoñe fe Achinoam, minga ya Jizreel ; ane bebaane be nga bo binga bé. 44 Saül a nga mane ve Mical ngo jé, nga David be Palthi mone Laïsch, a mbe môte ya Gallim.

26 Ane Beziphien be nga ke be Saül Guibea, a jô na, Ke David a solô nkôle Hakila, ñwô ô ne asu nkôte si ? Ane Saül a nga kôlô si, a sis a ke mfa'a ya Ziph, a bii mintobane mi bôte ya Israël betoyini bela nsamba wé, a ke jeñe David fé ya Ziph. 3 Ane Saül a nga bômbô meyôa nkôle Hakila, ñwô ô ne asu nkôte si, mfôme zen. Ve David a nga to fé, ane a nga yene na, Saül a zuya jeñe nye fé été. 4 Ajô te David a nga lôme bôte minloé, a yemelane na, Saül a soya fo'o. 5 Ane David a nga kôlô si, a zu vôm Saül a nga bô meyôa ; ane David a nga yene vôme Saül a nga bô, a Abner mone Ner, évete ya nsamba mewosane wé : Saül a bô zañe vôm bewagon be nga tele, bôte ke be bô nye mbôma'ane.

6 Eyoñ éte David a nga yalan a jô Achimélec mone Héthien, a Abischaï mone Tseruja, monyañe Joab, a jô na, Za bia nye bi aye sis a ke be Saül vôm be bô ? Abischaï na, Bia wo bi aye ke. 7 Nalé David ba Abischaï be nga kui vôm bôt be nga to alu te : a zu koé na, Saül a bô ôyo zañe vôm bewagon be nga tele, akoñe dé é beme si nlô yôp ; a Abner ba be bôt be bô nye mbôma'ane. 8 Eyoñ éte Abischaï a nga jô David na, Zambe a veyo wo nsifne wôé mo môse wu : ajô te m'aye'elane wo ô kañese na, me jii nye akoñ ajii da, a late si, m'aye ke jii nye ajii baa. 9 Ane David a nga jô Abischaï

na, Te wôé nye ; amu za a ne ngule ya same wo wé a bo nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova jam, a bo te bijô ? 10 Ane David a ga jô na, Ane Jehova a vee, Jehova a ye wôé nye ; nge môse ya awu dé daye kpwaan, nge na, a ye ke bita, a wôé. 11 Jehova te me'ete na, me same wo wom a bo nyô a ne ñwo'an mbone ya Jehova jam : ve m'aye'elane wo na, ô nyoñ akoñ e beme nye nlô yôp, a nde'e mendim, bi ke. 12 Nalé David a nga nyoñ akoñ a nde'e mendim bi nga to Saül nlô yôp ; ane be nga kôlô : te ke môt a nga yem jam ete, nge yeme de, nalé fe teke mot a nga vee ôyo ; amu be nga to ôyo bese, amu beta ôyo a so be Jehova a nga bi be.

13 Eyoñ éte David a nga ke mfa'a ya yat, a tebe ôyap abôbôn nkôle yôp ; beta afôla a to be zañ ; 14 ane David a nga loene bôt, a loene fe Abner mone Ner, a jô na, A Abner, ye ô ne te yebe ? Abner a nga yalan a jô na, ô ne za w'aloen njô bot ? 15 Ane David a nga jô Abner na, ke wo ô ne éwôlô môt, za a ne aval ane wo Israël été ? jé fe w'ate bo te ba'ale éso wôé, njô bôt ? amu mote wua ya bôt a te zu a kômbô wôé éso wôé, njô bôt. 16 Jam w'ate bo di é nji bo mvaé. Ane Jehova a vee, mi ayiane wu, amu mi ate bo te ba'ale éso wônan, nyô a ne ñwô'an mbone ya Jehova. Tama yenan, éyoñe ji vôm akoñ njô bôt é né, a nde'e mendim j'ato nye nlô yôp.

17 Ane Saül a nga yeme tyiñe David, a jô na, Ye tyiñe jôé nyô, A mone wom David ? Ane David a nga jô na, Tyiñe jame le, A njô bôt, tate wom. 18 A nga jô fe na, Amu jé tate wom a ke a tôñ mbo ésaé wé ? amu me boya jé ? nge na, za abé é ne me mo ? 19 Ajô te éyoñe ji m'aye'elane wo na, tate wom njô bôt a tame wô'ô mejô me mbo ésaé wé. Nge Jehova , nnye a nga tindi wo ô tebe me ngame yat, wôna a nyoñe'e jôm b'aye ve nye : ve nge d'aso e be bone be bôt wôna be bo'o biyo'é asu Jehova ; amu be maneya titane me môse wu me bo te ba'abe ngape mam ya Jehova, be jô'ô na, kele' bo bezambe befe bisaé. 20 Ajô te éyoñe ji, metyi mam me bo'o te sôd si vôm mfe, a li'i vôm Jehova a to : amu njô bôt ya Israël a soya jeñe nyenyé, aval ane môt a jeñ ôbem mikôl été.

21 Eyoñ éte Saül a nga jô na, Me boya abé : bula'an, A mone wom David ; amu m'aye fe beta bo wo abé, amu ényiñe jam j'ato édima mise môé môse wu : ô lô, me boya a ne akut, me dañeya kop. 22 Ane David a nga yalan a jô na, O lô akoñ, A njô bôt ! môte wua ya bendômane a za'a nyoñe de. 23 Jehova a ye bulane môt ase zôsô wé a mbamba mboane wé ; vôm Jehova a te ve wo mo mame den, ve m'ate bene same wo a bo nyô a ne ñwô'an mbone ya Jehova Jam. 24 Nalé fe, aval ane ényiñe jôé j'ato beta jôm mise mam môse wu, aval ete fe, ényiñe jam é yen'éé beta jôm mise me Jehova, nnye ate a tame fe nyii me nju'u ôse. 25 Eyoñ éte Saül a nga jô David na, Ebotan a wo, A mone wom David : w'aye bo beta be mam, nalé fe w'aye fo'o dañ. Nalé ate David a nga ke zene jé, a Saül a nga bulan vôme wé.

Rev. Matthias MEYE
Secrétaire Général 1961.....

27 Ane David a nga jô nlem été na, Me lô na, m'aye wu môs éziñ mo me Saül : jam afe e nji bo me mvaé ve na, me tup a ke si Bephilistin : nalé Saül a ye kate ma, te fe jeñe me minné mise ya Israël : nalé ate m'aye nyiñ mo mé. 2 Ane David a nga kôlô si, ba be bôte mintete misaman mi nga to nsamba wé, a dañe yat be Akisch mone Maoc, njô bôt ya Gath. 3 Ane David ba be bôte bé be nga tabe Gath be Akisch, mô t ase ba be bôte ya nda jé, David fe ba be binga bé bebaé, Achinoam minga ya Jizreel, a Abigaïl minga ya Carmel, nga Nabal. 4 Ane be nga kate Saül na, David a tubeya, a keya Gath : nde a nji fe beta jeñe nye.

5 Ane David a nga jô Akisch na, Nge me yeneya mvam mise môé éyoñe ji, be va'a me vôme ya tabe nlam éziñ ya fé, me tabe' été : amu mbo ésaé wôé a yiane tabe nlam njô bôt be womien amu jé ? 6 Ane Akisch a nga ve nye Tsiklag môs ôte : ajô te Tsiklag a ne jôme ya bejô bôte ya Juda azukui môse wu. 7 Tañe melu ya David a nga tabe si ya Bephilistin é mbe ngum mbu a ngon ényin.

8 Ane David ba be bôte bé be nga kôlô si, a ke ôban be Begueschurien, a be Beguirizien, a be Beamalécite ; amu meyoñe mete me mbe bôt be nga to si éte , aso kôa, ane w'ake Schur, akui fe si ya Égypte. 9 Ane David a nga bôt si éte, te ke nyii veevee, to fam to minga , a sa mintômba, a beyôm binyaka, a bijakas, a bechameau, a mengômesan ; ane a nga bulan, a zu be Akisch. 10 Ane Akisch a nga jô na, Mi ate bo ôban be za den, David na, mfa'a sud ya Juda, a sud ya Bejerachmeélite, a sud ya Bekénien. 11 David a nji nyii veevee, to fam to minga, a zu be Gath, ve jô na, Be za kate foé ajô dangane na, Avale di David a nga bo, a nga bo fe a bo'o nalé melu mese a nga to si Bephilistin. 12 Ane Akisch a nga buni David, a jô na, A dutuya bôte bé ya Israël be vini nye nya mvinane ; ajô te a ye bo mbo ésaé wom nnôm éto.

28 A nga bo na, melu mete, Bephilistin be nga sulane minsamba miap ajô mewosan, mfa'a ya ke wosan Israël. Ane Akisch a nga jô David na, Yeme'e fo'o na, bia wo bi aye ke nsamba w'ake wu, womien a bôte bôté. 2 Ane David a nga jô Akisch na, Ajô te womien w'aye yeme jam mbo ésaé wôé a ye bo. Ane Akisch a nga jô David na, Ajô te m'aye telé wo mba'ale nlô wom nnôm éto.

3 Melu mete Samuel a wuya, a Israël ase a nga mane yi nye, a jame nye Rama, nlmae wé émien. A Saül a nga mane vaa ba be nga bo be biki'i bekôn, a bebo mesimba, si éte. 4 Ane Bephilistin be nga sulane vôme wua, a ke vule minkan Sunem ; a Saül fe a nga sulane bôte bese ya Israël, a vule minkan Guilboa. 5 Eyoñ Saül a nga yen nsamba mewosan ya Bephilistin, a nga ko woñ, nleme wé ve fô'ôbane nye abui. 6 Nalé fe éyoñ Saül a nga sili Jehova mam, Jehova a nji yalane nye, to zene ya biyeyem, nge Urim, nge bekulu mejô. 7 Wôna Saül a nga jô bebo bisaé bé, Jeñane me minga a wô'ô bi kôn, mi ke be nye, a sili nye. Ane bebo bisaé bé be nga jô nye na, Tame yen, minga a wô'ô bi kôn a to En-Dor.

8 Ane Saül a nga veñesane nyôle jé, a jaé ngômesane fe, ba be bôte befe bebaé be nga ke, a kui be minga ate alu : ane a nga jô na, M'aye'elane wo na, Biki'i me mam a kôn ô wô'ô bi, a loene me nyô ase m'aye tote wo nye jôé. 9 Ane minga ate a nga jô nye na, Tame yen, w'ayem ane Saül a nga bo, aval ane a nga vaa ba bese be mbe be biki'i bekôn, a bebo mesimba, si nyô ; amu jé fe w'akolé ényíñe jam ôlam ? a ke me awu ? 10 Ane Saül a na tiñeti nye a Jehova, a jô na, Ane Jehova a vee, melep m'aye kui be wo amu ajô di. 11 Eyoñ éte minga a nga jô na, Za m'aye soo nye be wo ? Nye na , Za'a me Samuel. 12 Eyoñ minga a nga yene Samuel, a nga yône beta tyiñ ; a minga a nga jô Saül na, W'ate du'u me amu jé ? amu ô ne Saül. 13 Ane njô bôt a nga jô nye na, Te ko woñ : amu w'ayene jé ? Ane minga ate a nga jô Saül na, Me lô zambe éziñ a so'o si été. 14 Ane a nga jô nye na, A ne za aka'a nyôlô ? Nye na , nnôme mô't w'azu ; mbutan ézingi nyô. Ane Saül a nga yeme na, a ne Samuel, ane a nga buti asu si, a kumbu.

15 Ane Samuel a nga jô Saül na, Amu jé w'ate ndeñele ma, a zu me nné ? Ane Saül a nga yalane na, M'adañe wô'ô nju'u nlem ; amu Bephilistin b'akui me bita, Zambe ke a kôlôya be ma, te fe beta yalane ma, to zen ya bekeulu mejô, nge nyô ya biyeyem : ajô te me loeneya wo, ô liti me jam m'ayiane bo. 16 Ane Samuel a nga jô nye na, amu jé w'asili ma, vôm Jehova a kôlôya be wo, a ke tebe wo ngama yat ? 17 Nalé fe Jehova a boya wo aval ane a nga kobô a ma : a Jehova a nyabeya jôan mo môé, a veyá wô mo me mô't a to wo bebé, David. 18 Amu ô nga bo te ve tyiñe Jehova mewôk, a bo te liti beta ñyaane wé be Amalek , ajô te Jehova a boya wo jame di môse wu. 19 Nalé fe Jehova a ye fe ve mia mo Bephilistin ; akiti mia be bone bôé mi aye tabe be ma : Jehova a ye fe nsamba mewosane ya Israël mo Bephilistin.

20 Eyoñ éte Saül a nga ji'a ku si ne bieñetan ! a dañe ko woñ, amu mejô me Samuel : ngul é nji fe beta bo nye nyô ; amu a nji tame di bidi ngume mô's ôte, nge ngum alu ôte. 21 Ane minga ate a nga ke be Saül, a yene na, a dañe wô'ô njuk, a jô nye na, Tame yen mbo ésaé wôé a ne minga a te vô'ôlô tyiñe jôé, a m'ate ju ényíñe jam, a wô'ô mejô w'ate kobô ma. 22 Ajô te éyoñe ji, m'aye'elane wo na, wo fe tame vô'ôlô tyiñ mbo ésaé wôé a ne minga, me tame telé wo ôfufuse fembé ; ô ja'ak, nde w'aye bi ngu, éyoñ w'aye ke zene jôé. 23 Ve a nga ben, a jô na, M'aye ke di. Ve bebo bisaé bé, ba be minga, be nga tindi nye, ane a nga vô'ôlô metyiñe map. Nalé a nga kôlô tyia, a tabe teto énoñ. 24 Minga ate a nga bili mon ényaka a ne avem nda été ; ane a nga ji'a wôé nye ; a nyoñe fe avute fembé, a fule de a mo, a bupe de fembé é ne te mvusan : 25 ane a nga telé bie asu Saül, a bebo bisaé bé ; be ve di. Eyoñ éte be nga kôlô si, a ke alu te.

29 Bephilistin be nga sulane minsamba miap mise Aphek : a Beisraïlite be nga to minkan mfôm anjeñ e ne Jizreel. 2 Ane bivete Bephilistin bi nga lô't ôsu a minsamba ya mintet, a mi ya betoyini ; a David ba be bôte bé be nga wulu susu'a nsambe ba be Akisch. 3 Eyoñ éte bivet Bephilistin bi nga jô

Rev. Matthias MEYE

Secrétaire Général 1961

na, Behébreu ba b'abo jé va ? Ane Akisch a nga jô Bephilistin na, Ke David nyô, mbo ésaé Saül njô bôte ya Israël, a tabeya be ma melu ma, adañedañe na, mimbu mi, a me ngenan te yene nkoban be nye nté ane a nga kôlô wôé a zu be ma, azukui môse wu ? 4 Ve bivete Bephilistin be nga yaa nye ; a bivete Bephilistin bi nga jô nye na, Bula'ane môt ate, a timan a ke vôm wé ô nga télé nye, a bo te ke bita nsamba wongan, a za bo na, a ye viane bo bia mot ya ngame yat éyoñ bi awosan : amu môte nyô a ye beta lat étom ba ésa wé a za jômô ? ke ve a minlô mi bôte ba ? 5 Ye sa David nyô, nyô be nga ke b'ayia bia mebôk ajô dé na,

Saül a wôéya betoyini bé,

A David mewôm betoyini mé ?

6 Eyoñ éte Akisch a nga loene David, a jô nye na, Ane Jehova a vee, ô mbe fo'o zôsô, a meke a meso bia wo bi nga bo bi kelek nsamba mewosan ve mvaé mise mam ; amu me nji yen abé be wo ataté môs ô nga zu be ma azukui môse wu : ve akôsa bo nalé, bivet bi nji nye'e wo. 7 7 Ajô te bula'an éyoñe ji, a ke mvo'é, ô bo te ndaman minlem bivete Bephilistin. 8 Ane David a nga jô Akisch na, Ve me nga bo jé, ô yeneya za jame be mbo ésaé wôé nté ôse me wuluya asu dôé azukui môse wu, nde m'abo te ke wosane besiñe be tate wom njô bôt ? Ane Akisch a nga yalan a jô na, M'ayeme na ô ne mvo'é mise mam, aval ane ange Zambe : ve a kôsa bo nalé, bivete Bephilistin bi maneya jô na, A ye ke mewosan nsamba wongan. 10 Ajô te tame kune kôlô si mam me tyé, mia bebo bisaé be éso wôé be nga so nsamba wôé ; nge mi aye kune kôlô si mam me tyé, éyoñ mi ayen éfufub, kôla'an. 11 Nalé David ba be bôte bé be nga kune kôlô si, , amu b'aye kôlô mam me tyé, a bulan si ya Bephilistin. A Bephilistin be nga bet a ke Jizreel.

30 A nga bo na, éyoñ David ba be bôte bé be nga su'an Tsiklag môse lale, a zu koé na, Beamalécite be maneya kui ôban mfa'a ya Sud a mfa'a ya Tsiklag , be bôéya Tsiklag , a di'i nye nduan , 2 a mane bi binga a bôte bese be nga to été, ba be mbe tyôtyoé ba be mbe anen, minkôm : be nji wôé môt, ve ke be, a ke mfa'a ba nga ke. 3 Eyoñ David ba be bôte bé be nga kui nlam, be nga yenena , ô nto ndi'an a nduan ; a binga bap a bo be fam ,a bengon, be maneya ke minkôm. 4 Eyoñ éte David ba be bôte be nga to nsamba wé be nga bete metyiñe yôp a yôn, akekui be nga te te fe ngul ya beta yôn. 5 Binga bebaé be David be nga bili minkôm, Achinoam minga ya Jizreel, a Abigaïl nga Nabal môte ya Carmel. 6 Ane David a nga dañe wô'ô njuk ; amu bôt be nga ke b'akobô ajô ya lume nye mekok, amu bôte besse be nga wô' alune milem, môt ase mfa'a ya bo be fame bé a bengone bé : ve David a nga ve nlem ngu be Jehova Zambe wé.

7 An David a nga jô Abiathar prêtre, Mon Achimeléc na, M'aye'elane wo na, Za'a ma éphod nne. Ane Abiathar a nga zu éphod be David ? Ane David a nga sili Jehova na, Nge me tôñ nsamba

ôte, ye m'aye koane be ? Ane a nga yalane nye na, Kele' tõe ; amu w'aye fo'o koane be, a kôme beta nyoñe biôm bise. 9 Nalé David a befam mintete misaman be nga to nsamba wé be nga ke, a kui ôtoñe Besor, vôm ba be nga li'i mvus, be nga li'i be to. 10 Ve David ba befam mintete minyin be nga ke b'atõe ; amu bôte mintete mibabé be nga li'i mvus, be mbe te ngul ya dañ ôtoñe Besor amu menyôl atek.

11 Ane be nga koé mone Égyptien fé , a zu nye be David, a ve nye fembé, a ne a nga di ; a nyuu nye mendim ; 12 Ane be nga ve fe nye éfuse éwôlé befigue, a bisañe minkôte bibuma bi ndik bibaé : éyoñ a nga mane di, nlem ô nga beta bo nye ngu ; amu a nga to te ke di bidi, nge nyu mendim, tañe môse mila a melu fe mela. 13 Ane David a nga jô nye na, O ne môte za ? w'aso ke vé ? Nye na, Me ne ndôman ya Égypte, mbo ésaé mon Amalécite ; ésa wom a nga li'i ma, amu me nga ya'a, den a nto melu mela. 14 Bi nga bo ôban mfa'a ya sud ya Bekéréthien, a mfa'a si Juda a bili, a mfa'a ya Caleb ; bi nge di'i Tsilag a nduan. 15 Ane David a nga jô nye na, Ye w'aye liti ma mfa'a nsamba ôte ô né, nye na Tiñeti'i me be Zambe na, w'aye bo te wôé ma, nge beta ve me mo me ésa wom, wôna m'aye liti wo mfa'a nsamba ôte ô né.

16 Eyoñ a nga mane liti nye wôé, a zu koé na, be maneya mialan si si, b'ake b'adi a nyu, a jem, amu abui biôm be nga sa si ya Bephilistin, a si ya Juda. 17 Ane David a nga bôé be ataté éyoñ ngô'é é nga vin, akui ngôé ya môs mbok : te ke môte wua ya été a nga nyiñ, ve bendômane mintete benyin be nga bete bechameau yôp a tup. 18 Ane David a nga beta nyoñe biôm bise Beamalécite be nga sa ; David a nga nyii fe binga bé bebaé. 19 Jôm é nji ke jembane be, to tyôtyoé to anen, to bo be fam to bengon, to akum, to jôm éziñ be nga sa : David a nga soo bise. 20 Ane David a nga nyoñ mimbam ya mimitômba a binyaka, mmie be nga tindi biyem bife ôsu, a jô na, Ngape David Nyô.

21 Ane David a nga zu vôm befam mintete mibaé be nga to, ba be nga bo te ngule ya tõe David amu menyôl atek, mbe be nga li'i ôtoñe Besor ; ane be nga kôlô si a ke tôtebane David, a ke tôtebane fe bôt ya nsamba wé : éyoñ David a nga kui bôte bete bébé, ane a nga batane be. 22 Eyoñ éte mbia be bôte bese, a ba bese be mbe ézezam, mfa'a ya bôt ba be David be nga ke, be nga yalan a jô na, vôm be nga bo te ke nsamba wongan, bia aye ke ve be jôm mfa'a ya biôm mfa'a ya biôm bi nga beta nyoñ, bi aye ve môte ase ve minga wé ba be bon, a kele'e be, a kôlô. 23 Eyoñ éte David a nga jô na, A bobajañ, te boane nalé biôm Jehova a vey a bia, nnye ate a ba'aleya bia, a ve nsamba ô nga zu wosane bia mo mangan. 24 Za a ye vô'ôlô mia jame di ? amu aval ane ngape ya nyô a ke bita é né, aval ete fe ngape ya nyô a li'i a ba'ale mimbe'e é né : b'aye kabane abime da. 25 Nde a nga bo na, ataté môs ôte a ke ôsu, a nga bo jam ete mvinda a atiñ be Israël azukui môse wu.

26 Eyoñ David a nga kui Tsiklag , a nga lôm mengape ya biôm be nga sa mfa'a bemvendé ya Juda, be mbe bemvôé bé, a jô na, Tama yenan jôm m'ave mia mfa'a ya biôm be nga sa be besiañe be Jehova, nje ji : 27 mfa'a ya ba be nga to Béthel, a ba be nga to Ramoth ya sud, a ba be nga to Jatthir, 28 a ba be nga to Aroër, a ba be nga to Siphmoth, a ba ne bga to Eschthemoa, 29 a ba be

nga to Racal, a ba be nga to minlame ya Bejerachmeélite, a be be nga to minlame ya Bekénien, 30 a ba be nga to Horma, a ba be nga to Cor-Aschan, a ba be nga to Athac, 31 a ba be nga to Hébron, a vôm ase David ba be bôte bé be nga bo be tabe'e.

31 Bephilistin be nga wosan Israël, bôte ya Israël be nga mate Bephilistin, a ke b'aku mimbim si nkôle Guilboa. 2 Ane Bephilistin be nga ke b'atôñ Saül ba be bone bé bebé ; ane Bephilistin be nga wôé Jonatahan, a Abinadab, a Malkishua, bone be Saül. 3 Ane Mewosan me nga bo Saül abé , a bewua bilaé be nga koane nye ; ane a nga dañe yene njuk amu ajô bewua bilaé. Nde Saül a nga jô mbe'e biôm ya mewosane wé na, Tée' nkpwaté mekône wôé, a jii me wô, bôt be ne te ntyi'ane meteyele ba be za zu jii ma, a kpwe'ele ma, Ve mbe'e bôme mewosan wé a nga ben. Amu a nga dañe ko woñ. Ajô te Saül a nga nyoñe nkpwaté mekône wé, a ku wo yôp. 5 Eyoñ mbe'e biôm mewosane wé a nga yene na, Saül a wuya, nnye fe a nga ku nkpwaté mekône wé yôp, ba nye ve wu awu da. 6 Nalé ate Saül a nga wu, a bone bé bela, a mbe'e biôme ya mewosane wé, a bôte bé bese, bese môs ôte wuwua.

7 Eyoñ bôt ya Israël be nga to mbi'ili yat, a ba be nga to Jourdain yat, be nga yene na, bôte ya Israël be nga tup, nalé fe Saül ba be bone bé be wuya, be nga li'i minlam, a mate ; a Bephilistin be nga ke tabe mie. 8 A nga bo na, tyé kpwa, éyoñ Bephilistin be nga zu sôté biôme ya mimbim, be nga koé Saül ba be bone bé bela miñwuan nkôle Guilboa. 9 Ane be nga tyi'i nye nlô, a sôté nye ngômesan étyé, a lôme bôt si ya Bephilistin mimfa'a mise, be ke foé nda bengunemelane bap, a be bôt. 10 Ane be nga futi ngômesan étyé jé nda Beastarté ; a tyelé mbime wé aka'a Beth-Schan. 11 Eyoñ bôt be nga to Jabès- Galaad be nga wô'ô foé ajô dé, aval ane Bephilistin be nga bo Saül, 12 miñyôyô'o mise mi nga kôlô si, a wulu alu alu, a ke vaa mbime Saül, a mimbime ya bone bé, aka'a ya Beth-Schan ; ane be nga beta zu Jabes a di'i mie nduane wôé. 13 Nde be nga nyoñe bivese biap, a jame bie élé ya Tamarsic si, Jabès, a tyi bidi melu zañbwa.

Rev. Matthias MEYE
Secrétaire Général 1961.....

